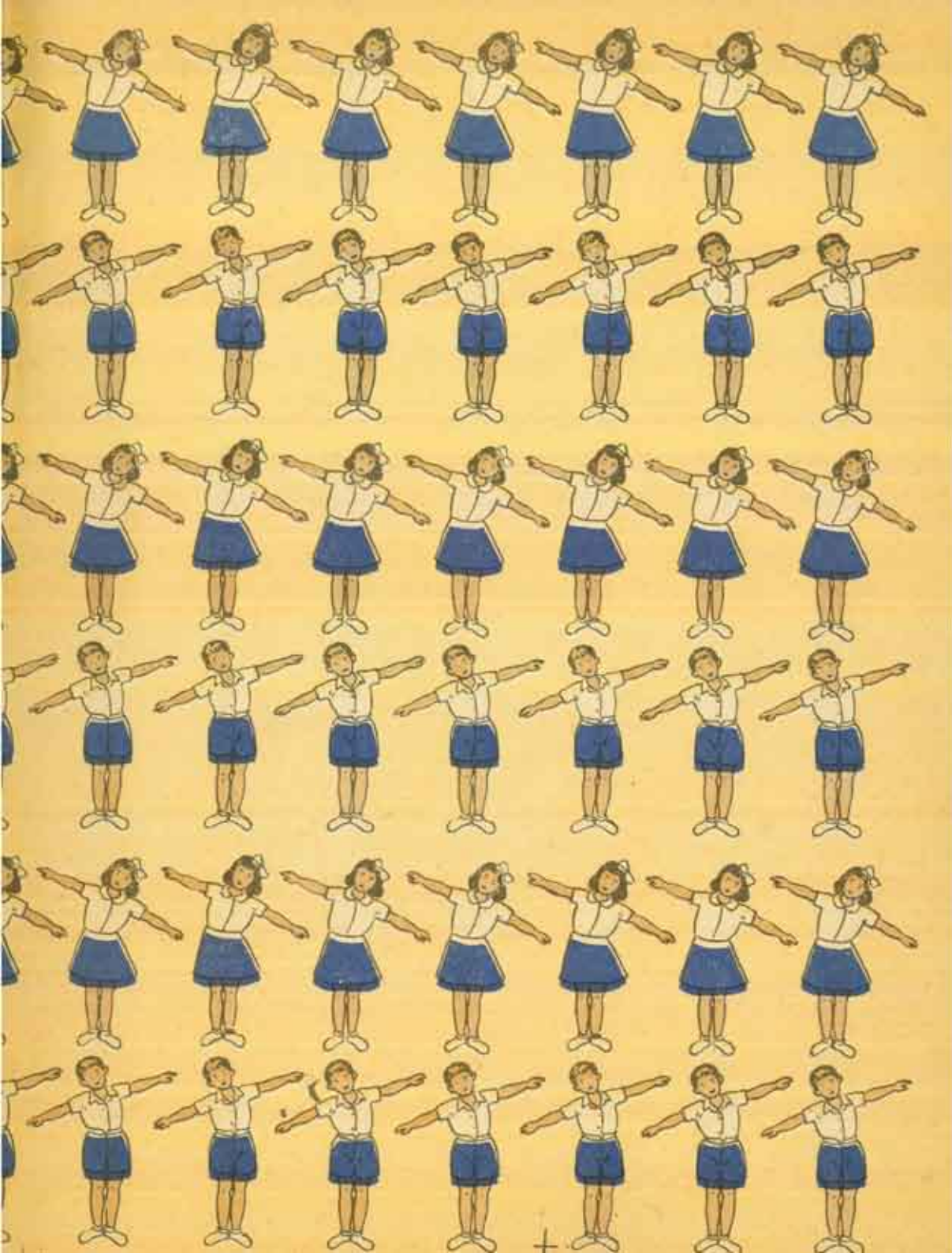

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ε.Ε.Δ.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

1. Γιατί προσεύχομαι.

“Αν ἤμουν φτερωτό πουλί,
μέ τή λαλιά τήν πιό καλή
τό Σύμπαν θά ξυπνοῦσα.

“Αν ἤμουνα μιά λουλουδιά,
τήν πιό γλυκειά μου μυρωδιά
στό Σύμπαν θά σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστι.
Γι’ αὐτό πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύνπαντος τόν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωΐ. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾷ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νά ἑτοιμασθῆς, γιά νά πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ἔξυπνᾷ. Βλέπει τήν μητερούλα του καί χαμογελᾷ. Ἔπειτα σηκώνεται καί ἑτοιμάζεται.

Σέ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρός στό εἰκόνισμα. Κάνει τήν προσευχή του:

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νά πηγαίνω στό σχολεῖο. Φώτισε τόν νοῦ μου νά μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου καί ὅλον τόν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τόν προσέχει καλά. Τόν παρατηρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τό πρόσωπό του νά λάμπη κατακάθαρο. Τί ὄμορφος πού εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα πού θά πηγαίνη στό σχολεῖο!

Στό δρόμο ἀνταμώνουν καί ἄλλα παιδιά. Ὅλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, πού ὁ γυιός της εἶναι στή δευτέρα τάξι.

— Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της!

Ὅταν ἔφθασαν στό σχολεῖο, ἐζήτησαν τόν δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἐβγήκε καί ἐφώνασε:

— Ὅριστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τόν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολύ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νά εἶναι καλός μαθητής. Στίς διακοπές τόν ἔβλεπα. Δέν ἔκανε ἀταξίες. Ἦταν φρόνιμος.

Ὅταν ὁ δάσκαλος τόν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καί τοῦ ἐφίλησε τό χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολύ, πού ξαναεἶδε πάλι τόν καλό τόν μαθητή, τόν Θανασάκη.

3. Κάτι πού ἔγινε μέ μικρά παιδάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα πού τὰ παιδιά θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πού δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πῶς ἔπρεπε νὰ μπαίνει μέ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νῆκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτό, πού ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πού ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτέ αὐτό ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πῶς βγαίνουν καὶ πῶς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνουμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλή συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

Ἐνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

— Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἓνας κύριος ἔφερεν ἓνα μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πώς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐ-
τόν τόν μαθητή σας. "Ἐπαιζε μὲ
τούς βώλους στή μέση τοῦ δρό-
μου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλ-
πασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ
τόν ἔπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν
κύριο, πού εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ
περιμαζέψη τὸν μικρόν. "Ἐδωκε
μερικές συμβουλές στοῦ παιδάκι
καί τὸ ἔβαλε νὰ καθίση στή θέσι
του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καί
στὰ μεγάλα παιδιὰ καί στοῦ δά-
σκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες για τούς μικρούς.

“Όταν έκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ μαζί μὲ αὐτὰ καὶ τὸν Δημητράκη.

—“Ἐλα ἐδῶ, παιδάκι μου! ”Ἔτσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτέ στὴ μέση τοῦ δρόμου μὲ τούς βώλους;

—Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

—Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήσῃ τὸ ἄλογο. *Ἄν δὲν εὐρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλὸς κύριος, θὰ μπορούσες νὰ πάθῃς κακό.

Ἐκαημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸν δάσκαλο, ἐκοίταζε καὶ τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τὸν κίνδυνο. Ἡ Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

—Καὶ ἄλλα παιδιὰ, κύριε, κάθονται στή μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στήν ἀγορά.

—Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στούς δρόμους, πού περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στούς ἀνθρώπους, πού δὲν προσέχουν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

—Δὲν εἶναι καλά, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

—Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, πού εἴσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν αδελφάκια. Είδατε πόση αγάπη έδειξεν ο ξένος κύριος, που μᾶς έφερεν έδῶ τόν Δημητράκη, είπεν ο δάσκαλος.

5. Μέ τόν πατέρα στό βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρά που δοκιμάζει σήμερα ο Θανασάκης! Πηγαίνει στό βιβλιοπωλεῖο μαζί μέ τόν πατέρα του.

Σωστό πανηγύρι έχουν εκεί τά παιδάκια. "Αλλά αγοράζουν κασσετίνες, άλλα τετράδια. Μερικά έχουν στό χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλούτος από βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τίς σάκ-
κες καί τίς θαυμάζει. Ἡ περυσινή,
πού εἶχεν, ἐχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδίμου,
τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. Ἄλλ' αὐτές εἶναι τόσες
πολλές. Τί εἶδους νὰ διαλέξῃ;
'Από δέρμα; 'Από ὕφασμα; 'Από
μουσαμᾶ; 'Από τί;

— Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπό δέρμα,
τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ
φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέ-
πει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώ-
σω μάλιστα μιὰ, πού νὰ κλειδώνῃ.

Καί πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε
μιὰ, πού ἐκλείδωνε. Ἄρεσε καί
στόν πατέρα καί στό παιδί. Ὑστε-
ρα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο
βιβλίον. Ἀγόρασαν καί μολύβια
καί τετράδια.

—Θέλω καὶ μιὰ κασσετῖνα καινούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θανασάκης.

—Κασσετῖνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἰκονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράσῃ πέννες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῆ.

Ἔ! μὲ τί ὄρεξι γυρίζει στό σπῖτι! Πετᾶ ἀπό χαρά. Ἡ μητέρα καὶ ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμογελᾶ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγματα, πού τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σάν εἶναι γιορτινά.

Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σάν δέν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἀρέσει πιο πολὺ
τὸ ὄμορφο βιβλίο,
πού τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὼς τὸ καλὸ παιδί
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι
καὶ τέρψι τὴ σπουδῆ.

Γεώργιος Βιζυηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, πού ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ὠραῖο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρά γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιός τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; Ἔ! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

Ἄλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτός, πού τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρὸ. Ὑπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. Ὕστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιᾶζει πολὺ. Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. Γιατὶ ἐκοπίασαν. Καὶ χάρι σ' αὐτοὺς ἔχομε τὸ βιβλίο, πὺ μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. Ὅταν τὸ πιάνωμε νὰ εἶμεθα καθαροί. Ἡ σάκκα μας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια μας

νά είναι κατακάθαρα. Μέ χέρια
ἀκάθαρτα πῶς θά ἔχῳμε καθαρό
τό βιβλίο;

8. Χαρές και γέλια.

Τό σχολεῖο ὁλοένα γεμίζει ἀ-
πό παιδιά. Χαρές και γέλια τώρα
στό προαύλιο. Νά και ἡ Κατῖνα, ἡ
Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. "Ολα
τά καλά παιδιά. Ἡ γειτονιά τά κα-
μαρώνει. Τά ἔχει σάν δικά της παι-

διά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὠραῖο φορεματάκι της. Ἡ Κούλα ἦλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

—Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμμένα.

— Καλῶς ἦλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιὰ. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

— Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρτίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι
ἐμεῖς στή φωλιά μας, ὅπως τὰ χε-
λιδόνια.

Μαζί μέ τόν δάσκαλο, πού ἐχά-
ρηκε, γιατί ἦλθαν στό σχολεῖο τὰ
παιδιά, ἐχάρηκε κι ἕνας ἄλλος.
Ξέρετε ποιός; Ὁ μπάρμπα-Φλῶ-
ρος, πού πωλεῖ ζεστά ξεροψημέ-
να κουλούρια. Ἄμα εἶδε, πώς ἄ-
νοιξε τό σχολεῖο, εἶπε χαρούμε-
νος στή γυναῖκά του:

—Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ
παιδιά μας. Ἄπό αὔριο θ' ἀρχίσω-
με δουλειά. Ἐσύ θά ζυμώνης κι
ἐγώ θά πωλῶ. Ἄς εἶναι δοξασμέ-
νος ὁ ἅγιος Θεός, πού δέν μᾶς ἀ-
φήνει νά πεινάσωμε.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος μίλησε
μέ τὰ παιδιά γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ὅλα ἐδῶ, παιδιά μου, τοὺς εἶπε,
λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶ-
ναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προ-
αύλιο κατακάθαρα. “Ὅ,τι εἶχε καὶ
δέν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε,
γιὰ νὰ μᾶς δεχθῆ. Τί καλὰ νὰ μπο-
ρούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάν-
τα ἔτσι καθαρὸ! Νὰ τὸ βλέπωμε
πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

—Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ
τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν
ἡ Δαφνούλα. Δέν θὰ λερώνω τὸ πά-
τωμα καὶ τὰ θρανία.

—Κι ἐγὼ δέν θὰ μουτζουρώνω μὲ
μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο
παιδί.

—Ἐγὼ δέν θὰ πετῶ κάτω χαρτά-
κια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ὑπό-
σχεσι.

— Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. "Αν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνα-
ξαν τὰ παιδιά.

— Ἄφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλᾶτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στοῦ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.
Ἄλλὰ τί νὰ ἴδοῦν; Αὐτὸς σέ ἄρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιὸς τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾶ ὁ Πάνος.

— Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
Ἄκόμα δὲν τὸν ἔκαθαρίσαμε, τὸν
ἔμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τῆς αὐτός, ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

—Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

—Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἄλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

Ἄλλὰ ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τίς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

—Νὰ εἶναι τάχα ἕνας, ποὺ ἔκαμε

αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιὰ
μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δά-
σκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν
τοῖχο. Τὰ παιδιὰ δίνουν τὸν λόγο
τους, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζη-
μιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἔσοχή.

— Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἔ-
μαύρισεν ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γε-
λῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσύ ἔ-
γινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες,
Μανωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς ἔ-
μαύρισες τόσο;

— Ἐπήγαμε κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή
μου στὸν παππού μας. Ἐπήγαμε
στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στίς
δουλειές.

— Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη,
ἔκανες ἐσύ στὸν παππού σου; —

— Έψώνιζα, κύριε, στον μπακάλη. Έφερνα νερό με τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. Έβοσκοῦσα καὶ τὸ ἀρνάκι.

— Έβοσκοῦσες ἀρνάκι! Ὡστε ἔγινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

Ὁ Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

— Κύριε, ἦταν μικρὸ τὸ ἀρνάκι καὶ δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αὐτὸ ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

—Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

—Ἦθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

—Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νῆκος καὶ τὸ γαῖδουράκι.

—Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῆκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχὴ μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

—Ναί, ἦμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸν Νῆκο καβάλλα σ' ἓνα γαῖδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέση.

Ὁ Νῆκος διαμαρτυρήθηκε. Ἐ-

πειράχθηκε μ' αυτό, πού είπεν ὁ Πάρις.

— Αὐτό δέν εἶναι σωστό, εἶπε. Τήν πρώτη φορά, πού ἔκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶχα πιασθῆ ἀπό τὸ σαμάρι. Ὑστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δέν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῆκος, ἀνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτό ἤθελε νὰ δείξη, πῶς δέν φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῆ ἀπό τὸ σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

— Ἐγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

— Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, ποὺ ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρι καὶ νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

— Πωπὼ! ἐφώναξαν τὰ παιδιὰ! Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

— Δίκιο ἔχει, παιδιὰ, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιές μεγάλες σὰν σπίτια, ἐβεβαίωσαν ὁ δάσκαλος.

— Μιὰ ἡμέρα εἶδα καὶ νὰ ἀλωνίζουν, συνέχισε ὁ Πάρις. Ἦταν πολὺ ζεστὴ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὁ ἰδρῶτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἔργατες ὑπέφεραν πολὺ.

— Δὲν βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη, εἶπα στὸ γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθισα κάτω ἀπὸ ἓνα μεγάλο πλατάνι.

— Καλά, ποὺ εὐρέθηκε, Πάρι, τὸ εὐλογημένο δένδρο. Ἄν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

— Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα. Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει ποτέ.

— Σκεφθῆτε, παιδιά, ἐσυνέχισεν ὁ δάσκαλος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴ ζέστη. Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια τους. Πόσο τὰ καημένα θὰ ὑποφέρουν, ὅταν ἐργάζωνται μαζί τους! Ἄς εὐχαριστοῦμε τοὺς καλοὺς γεωγρούς, ποὺ τόσο κοπιᾶζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, ποῦ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαρᾶδες, ποῦ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. Ὑστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς διατάζει, ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.
— Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

— Οὐ! Δὲν μπορούσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

— Βαθειὰ ἦταν;

— Στὴν ἄκρη ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς σκέπαζε. Ὅσο ὅμως προχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ πού ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλῃς τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιὰ! Μὲ προσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρή δαγκανιά ἐδῶ στό μεγάλο δάκτυλο, νά
καί τὸ σημάδι!

Καί ὁ Ἄνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἄνδρέα;

—Καί ρωτᾶτε; Μποροῦσα νά κάμω ἀλ-
λοιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ
ἔβλεπα τὰ νερὰ καί ἐφοβόμουν. Ἔπειτα ὅ-
μως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μα-
κριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καί βουτιές.
Μὰ πόσο ὠραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν
ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασ-
σα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καί χαι-
ρεται κανένας νά τὰ βλέπη νά κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἄνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώ-
τησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἤσυχη. Ἄλ-
λοῖμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει
σάν θεριό. Σηκώνει κύματα, πού εἶναι σάν
βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν
πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίξει σάν παι-
γνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾶς.

Βγαίν' ἢ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιαλί
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾶ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
θαρρῶ, πὼς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾶ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορὰ,
νὰ θρέψης τὰ παιδιὰ σου.

Ἰωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

Ἄμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, μίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ.

—Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθίσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

—Ἄκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι! Ἄκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

—Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαρὶ σὲ κλαρὶ καὶ νὰ κελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

—Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, πού θὰ μ' ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπονεμένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τάκ! μ' ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιὰ.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἦ γιαγιά μου εἶπε, πὼς κάποιος πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιὰ ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο.

18. "Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾶ, ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὄμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ ᾄῃ καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

ᾠ! ᾠ! ᾠ! κάνει λίγες φορές καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρὰ-καθαρὰ.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἀλλοιώτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

Ἦστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωϊνὴ του προσευχή.

« Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες ὅλη τὴ νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνουμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου ».

Νά'μαι τώρα ὁμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

Ἦ! Πῶς μοσχομουρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ ἐκείνη!

Ἐπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιὸς!

Ἐπειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη, πῶς κτυπᾷ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο ὁμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος. Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό. Κάθε πρωί, πού σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῆ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, ὁ Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φορὲς ὁ δάσκαλος τὸν εὗρῆκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῆ, πού εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορὰ, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρῶτας ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιὰ του. Ἀπ' αὐτὸ ὁμως, πού ἐφοβόταν, δὲν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὁμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῆ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωί και έλουζόταν. Έγινε ἀπὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Ἄπο τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιά καμμιά παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Αντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Ὁ Ἄντωνάκης ἦταν ἓνα παιδί φρόνιμο. Ποτέ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε νὰ εἰπῆ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Ἄντωνάκη τους καὶ ὑπερήφανοι, πὺ εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταία ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλᾷ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἄντωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἄντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ Ἄντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχὴ. Ἐχω δυὸ ὄρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αὐτός μου ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί με ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τὴν νὰ ἀπαντήσουν.

— Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾷ οὔτε καὶ πηγαίνει με κακὰ παιδιὰ. Εἶναι παιδί με καλὴ ἀνατροφή.

— Τὸν γυιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἐδῶ, ἄς σὰς εἰπῆ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω με τίς πέτρες στὰ χέρια.

Ἀπὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γυιου τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πῶς ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τίς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὗρηκε τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίη ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγη στὴ μητέρα του:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ-Κωνσταντίας. Εἶχα συναναστροφή μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὥρα ἀμίλητος. Ὕστερα εἶπε:

—Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, πὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὺς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὁμως ἄλλη φορὰ ποιὺς συναναστρέφεις. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψη.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, πὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητὴς; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Ὅταν μεγαλώσης, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἢ γιαγιά. Γελᾷ, ποὺ ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη ὑγεία. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

—Ἄχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ μάθω γράμματα;

—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς. Κάμε ὑπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώναξε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι; Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικὸς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Ἄπὸ αὐριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῆς.

22. Μέ την γιαγιά στην αύλή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαγιά ;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὄρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν:

— Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. Ὑστερα ἐλάλησε:

— Κικιρίκου - ου - ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφανέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό!
"Ανοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους.
"Ἔτσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνια σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὄλο σκορπίζει. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὄρνια τρώγουν, ὄλο τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχάϊδεψε. Ἐπειτα ἐχάϊδεψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Ἄν κάμης αὐτό, ποὺ ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλές φορές, τότε θὰ ἰδῆς πόσο οἱ ὄρνια θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, ποὺ ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα.

23. Ὁ ΠΕΤΕΙΝΟΣ.

Πετεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴν
κιкиρίκουκου! λαλεῖ.
Ἔχει ἕνα λοφίο πρῶτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴν,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυσὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. 'Ο 'Ασπρούλης.

— Σέ μιά γωνιά τῆς αὐλῆς εἶναι καί ὁ 'Ασπρούλης. Αὐτός εἶναι ἕνα ὀλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἢ γιαγιά τὸν ἐβάφτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. 'Απὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο. "Όταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἢ γιαγιά:

— Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε και ό Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέε! άποκρίθηκε τó κατσικάκι.

"Υστερα με μιá πηδηξιá εύρέθηκε στην άγκαλιá τής γιαγιás. Έμύριζε τήν ποδιά της, έμύριζε και τá χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, και φέρε στόν 'Ασπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Έκει κοντά ήταν μιá μουριά και ό Γιωργάκης έμάζεψε λίγα φύλλα. Τó πρώτο φύλλο τó ζωó δέν ήθελε νά τó δεχθῆ. Σιγά-σιγά όμως τó έδέχθηκε. "Υστερα έδέχθηκε και άλλο και άλλο. "Έτσι τá έφαγε όλα.

Ό 'Ασπρούλης εύχαριστήθηκε άπό τá φύλλα και έπλησίασε τόν Γιωργάκη. 'Από τότε έγιναν δυó καλοί φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἓνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πού ἔμαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. "Ένας ακόμα φίλος του Γιωργάκη.

Μιά ημέρα ο πατέρας του Γιωργάκη έφερε στο σπίτι ένα σκυλάκι, τον Πιστό. Ο Πιστός ήταν όμορφος και πολύ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, όταν έρχόταν ο πατέρας από τη δουλειά, ο Πιστός έβγαινε στην έξωπορτα και τον έπερίμενε.

Μή ρωτᾶτε με πόση χαρά τον ὑποδεχόταν, σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγῦρό του, ἐπηδοῦσε, ἐκουνουῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ ἐφανέρωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν ἐχάϊδευε.

Ἔστερα, ὁ Πιστός ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς:

—Τί κάθεσθε; ἦλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Καὶ ἐβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

Ἄπ' ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιάς μ' ἓνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός. Μὲ τὸν Ἀράπη. Μ' αὐτὸν παίζει στὴν αὐλή καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τὶς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίζει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες ὁμορφες ὄρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργά-
γάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἄράπη!

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοι-
μοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρί-
ζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι.
Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύ-
γισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ.
Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

— Δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ κανένας ξένος μέσα
σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ
Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλί.

Κάθε νύχτα στήν αὐλή,
γάβου-γάβου τὸ σκυλί
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιὸς δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἄψηλὰ τ' ἀφεντικά
κοιμηθήκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλί
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλή
γάβου-γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, σὰν ἔμπουν στήν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλί
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

28. Ἕνας μικρός, πού δέν φοβᾶται.

Μιά νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἓνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δέν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἐχαιρέτισε:

—Καλησπέρα, παππού!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός εἶσαι; ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, πού μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δέν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δέν μὲ ἐθυμήθηκες;

—Ἄς εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δέν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δέν σ' ἐγνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δέν φοβᾶσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δέν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, πού κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. Ἐσὺ θὰ γίνῃς καὶ στρατιώτης καλός, πού εἶσαι ἄφοβος.

Ὁ παππούς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιῶντας μαζί, ὡς ἐκεῖ, πού ἐχώριζεν ὁ δρόμος. Ὁ γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιά καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάη στὸ παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παππού! ἐφώνησεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, πού ἐχωρίσθηκαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική ἀφοβία.

Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σάν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δὲν μοῦ ἔδωσε γιὰ νὰ ἔχω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἔρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἔδῶ κάτου,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πῶς νὰ φοβᾶται πρέπει.

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δέν εἶναι ὠραία ἐδῶ; Ἐδῶ κανένας δέν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δέν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

—Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυγίγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

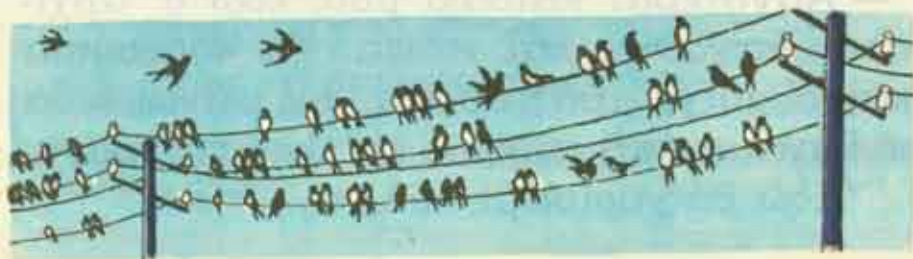
Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἐμαζεύ-
τηκαν στὴν ἐξοχή. Ἐκάθισαν ἐπάνω στὰ
τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἕνα δυνατὸ χελι-
δόφι, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τους, τοὺς εἶπε:
— Ἀκοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύ-
γωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἔχομε νὰ πε-
ράσωμε πλατεῖα θάλασσα. Ἀλλὰ μὴ φοβᾶ-
σθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελι-
δόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
Ἄν κανένα κουρασθῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ
ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὔρεθῆ
καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ
τὰ γεράκια καὶ οἱ ἄετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωῖ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν
χελιδόνια, ἐλυπήθησαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς
ἔφυγαν καὶ τὰ εὐχήθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά.
Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες
σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ
πᾶτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στην αρχή, πού έξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα έπήγαιναν καλά. "Όλα έπετοῦσαν με όρεξι. "Όλα ακολουθοῦσαν τόν αρχηγό τους, πού ήξερε καλά τὸ δρόμο. Κανένα δέν ήθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ όταν επέταξαν αρκετά, μερικά άρχισαν νὰ κουράζονται.

—Τσίρ τσίπλ! είδοποίησαν τόν αρχηγό. Βοήθεια! έκουρασθήκαμε, είπαν.

Έκεινος έτέντωσε καλά τὰ μάτια του και έκοίταξε παντοῦ. Κάτω ήταν άτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριά στό βάθος, άνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ, μαῦρος καπνός. Ὁ ἀρχηγὸς ἐχάρηκε.

— Τσιβίιιτ! ἐφώνησε δυνατὰ. Τυχεροὶ εἴμεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθίσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε ὅσο θέλετε.

— Τσιίβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βαστοῦμε νὰ φθάσωμε ὡς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ κουρασμένα!

— Τσιβίιτ! ἐφώνησε τότε ὁ ἀρχηγός. Ἄν εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα ἐκεῖνα πουλιά, πού πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκτάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, πού εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοὶ! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθηκαν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

— Ἀναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυνατὰ. Ἄντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα. Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδόνια! Τὰ ἄλλα, πού εἶχαν κουρασθῆ λιγώτερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ πλοῖο, πού εἶχεν ἰδεῖ στὸ βάθος ὁ ἀρχηγός.

32. ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΝΙΚΟΛΑ.

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, ποῦ ἐταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἄμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

— Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλές φορές δεχθῆ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! Ἄν μποροῦσε, θὰ τὰ ἐχάιδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε-ἕξι γάτους.

— Κλείστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἀμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἤσυχα ἐκάθισαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τὴ μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιά ολόκληρη ἡμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἐταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. "Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ πουλιά. " Ἀλλὰ ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν. "Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου-κάπου, ἐσήκωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἓνα πρᾶγμα. Τὸ εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε. Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἄντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε. Ἄλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποῦ θὰ φθάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δέν λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

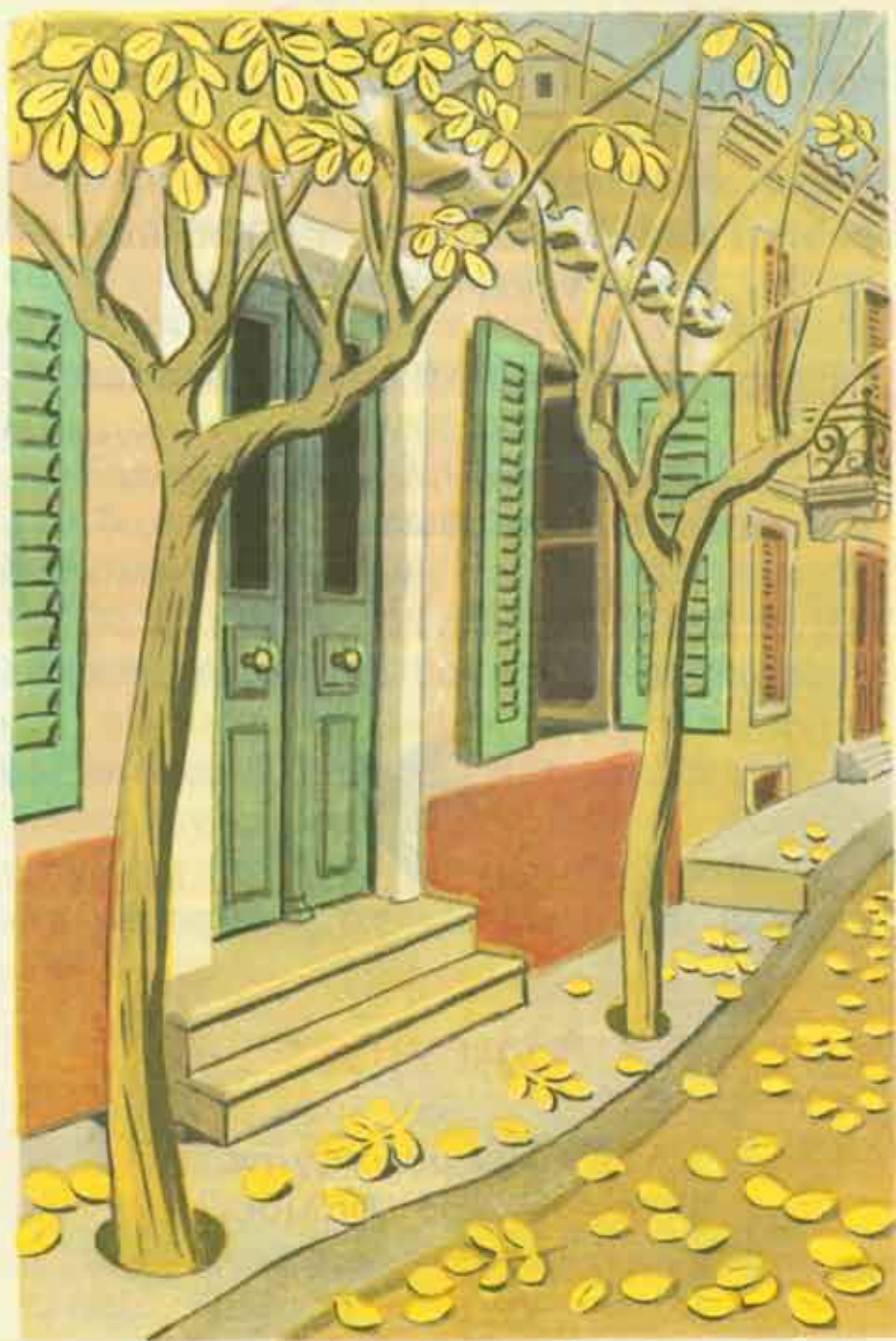
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

Μέλισσα

Αἶνιγμα

Ἐπὶ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἐπὶ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἐπὶ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

Πότε συννεφίες, πότε βροχές, όλόχρυσες
 λιακάδες...
 «Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
 στανᾶδες
 καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
 Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτοης

34. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου.

Μιὰ ἡμέρα φθινοπωρινή, ὁ Τάσος μὲ τὸ
 Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν
 τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν
 ἀπὸ ὀπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ
 λιγώτερα τὰ φύλλα.

Ὁ θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κο-
 σμᾶ, τὸν μανάβη, πὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγορά-
 ση σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιούς μὲ
 χαρά.

— Ἐλᾶτε, παιδιὰ μου. Σκαρφαλῶστε στὰ
 δένδρα καὶ φᾶτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὄλα. "Ο,τι θέλει ἡ ψυχὴ
σας.

Ὁ Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μη-
λιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Εὐωδία-
ζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστι-
μάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηνιά.
Εἶχε κι ἓνα καλαθάκι καὶ ἐμάζευε. "Ενα
στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

Ὁ θεῖος ἐχαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, ποὺ εἶ-
χαν τὰ παιδιὰ.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς
ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάθι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι
καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβε-
ργες ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδιῖτες, μο-
σχᾶτα, ὄλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς
σὰν κορόμηλα.

— Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος.
Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: τὸν
σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

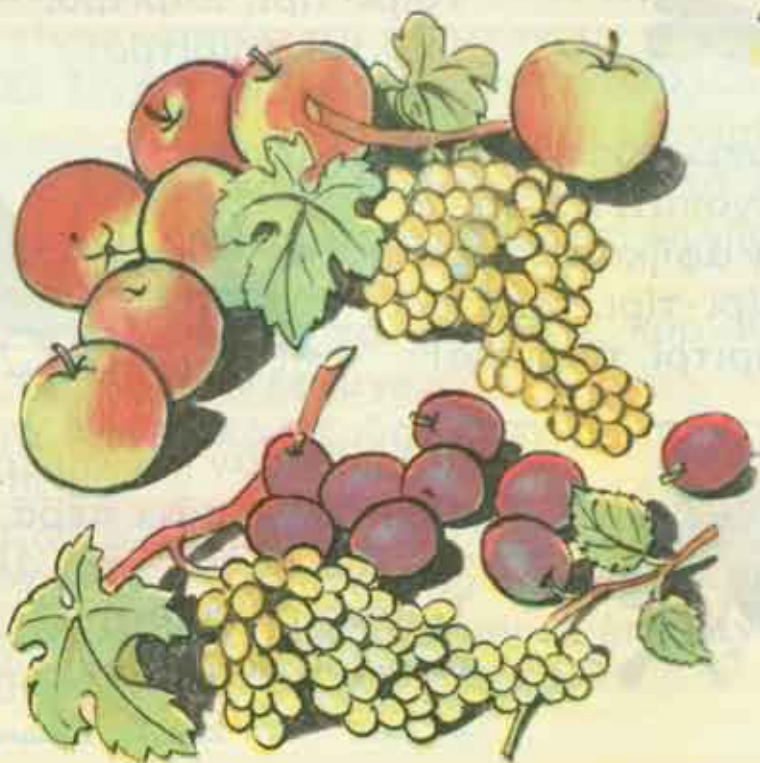
Τὴν ὥρα, ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ
πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ - Ξενιά, ἐκουβέν-
τιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐ-
κουβέντιαζε μαζί των, σὰν νὰ εἶχε μπρο-
στά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στίς συκές; Τί ἔρχεσθε
καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, ποὺ ἠλιάζω;

Ἡ καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικά σύ-
κα στις καλαμωτές καὶ τὰ σπυργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

— Τὸ μερίδιό των παίρνουν, κυρὰ· Ξενιά
μου, τῆς ἐφώνησε γελῶντας ὁ θεῖος. Τὰ
ἡμεροδούλια των. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δέν-
δρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τις κάμπιες. Γιὰ
πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἀφήνωμε νὰ
τρώγουν;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τὰ σπυρ-
γίτια.

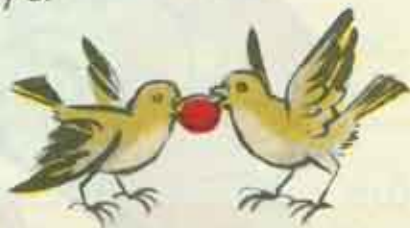
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀκτὼ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πῶπω πῶπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄερα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

36. Στὸ ἀμπέλι.

Ἔπειτα προχώρησαν στ' ἀμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

— Ροδιῖτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὠριμοί, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασαν καλά.

Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου-κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανένας κότσυφας.

— Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. Ἄς εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθηκαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς, ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

— Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ-Χρῖστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

— Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

—Παιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τις πειράξετε. Θὰ σᾶς ριθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατί ὁ Θύμιος συχνὰ τις ἐπείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλά νὰ τις κυνηγᾷ.

37. Τὸ φθινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσοουργὸς τὸ χιόνι,
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν Ἄνοιξι, ποῦ θὰ γυρίση πάλι.

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τάκ! στοὶ πλακόστρωτο. Τίκ! τάκ! ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, πού πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλές σταλαγματιές κτυποῦν τὸ παράθυρο, πού εἶναι ἡ Φωτούλα.

—“Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σέ χαιρετίσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἐφθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾷ ἄερας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζη, θὰ βρέχη συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ. Ὅπως θὰ πηγαίνης στοὶ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, πού εἶναι δυσσαρεστημένη, πού βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζη! Νὰ μὴ βρέχη ποτέ!

Ὁ μπάρμπα-Σπύρος ὁμως, ὁ γείτονάς τους, σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρὰ. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

—Στέφανε! λέγει στοὶ γιὸ του. Στὴν ὥρα της ἦλθε, παιδί μου, ἡ βροχὴ. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ἄς εἶναι ὁ ἅγιος

Θεός. "Όλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὔριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στή μικρή μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τὸ ἔχω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζη
στή μικρή μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέση πιὸ πολύ.

Ἰωσήφ Κυριανός

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν
στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώ-
σουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπάρ-
μπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ
τοὺς πρώτους.

Τὰ δύο τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἄλέτρι. Τὸ ὄνι σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψι τώρα, πὺ ὀργώνεται.

— ὦ! Μελῆ. ὦ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα-Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὠργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, πὺ ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδί ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. Ὑστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, πὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἄνάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδί ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδί ὀρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελῆ. 'Ωώ! Κανέλλη.

Ὁ γέρο-Σπύρος ἐφώνασε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—"Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. "Όσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις, ὅποτε θέλεις.

"Όταν ἐσήμανε ὁ ἐσπερινός, τὸ ὄργωμα ἐσταμάτησε. Ὁ μπάρμπα-Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. "Υστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ' ὄλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του.

Ὁ Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα-Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῆ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὅ,τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα-Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικό.

41. Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα, ταιριαστά
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιά τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὄνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερῆ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ, πού, καρπερῆ,
μὲ δίχως βαρυγκόμησι,
μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ἰωάννης Πολέμης

42. Έορτάζει ή Σημαία μας.

Τò σχολείο σήμερα έγέμισε σημαιοῦ-
λες. Ἡ αὐλή, ή εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα
εἶναι σημαιστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις
σημαίες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαίες τῆς θάλασ-
σας. Εἶναι ή έορτή τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιά παρατετα-
γμένα στο πρόαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ ση-
μαιοφόρος κρατεῖ τῆ σημαία καὶ ἐκεῖνα
ἀκίνητα τῆ χαιρετοῦν. Αὐτή κυματίζει. Ἐ-
πάνω της λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἐνας
μαθητής, με ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα
τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἅγια σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
— Νὰ 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

Ἰωάννης Πολέμης

“Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο της χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ κάρβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

— “Ὅταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. “Ὅπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. “Ὅταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάσετε γι' αὐτή.

Μὲ αὐτὰ τὰ ωραῖα λόγια ἔτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, πού ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματὴς.

Τί σιδερικά ἦταν ἐκεῖνα, πού εἶχε στό μαγαζί του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στό χέρι ἐκτυποῦσεν ἕνα πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω στό ἀμόνι. Τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἕνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κύρ-Μιχάλη, τὸ ὑνὶ μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

— Ἄφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἔτοιμο.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἕνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερὸ ἐφυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδηρο ἐκοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ πού ἦταν! Ἐπαρακολουθοῦσε πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω στό ἀμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζῃ. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φουσερὸ φούκου! φούκου!

Ἄπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

Ὅταν ἐγύρισε σπίτι, μιλοῦσε ὄλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

— Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδερικά, πού χρειαζόμεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλῶνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὄλα.

— Εἶδα καὶ ἓναν τροχὸ πέτρινο.

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὄλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φουσερὸ καὶ τὸ ἄμόνι του.

44. Ὁ σιδεράς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ.

Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογιῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ.

Τέλλος Ἄγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὁλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμᾶτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἄπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περιέργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. Ὄταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

— Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

— Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ - Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

—Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. Ἔχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξει. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

—Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἦλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὀξύα. Δὲν στραβώνει. Τέτοιοι ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἰσθε συμμαθηταί.

—Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλές φορές μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

—Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς κοπιᾶζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἀφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιὰ.

Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. 'Ο μπάρμπα - Σταμάτης.

"Άλλη μιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα-Σταμάτης.

Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό. Ἡ δουλειὰ του ἦταν νὰ διορθώνῃ παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἀνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. Ἔκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— "Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, πού εὐρέθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

"Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνη. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

— "Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θάνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάριμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἄστεϊο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

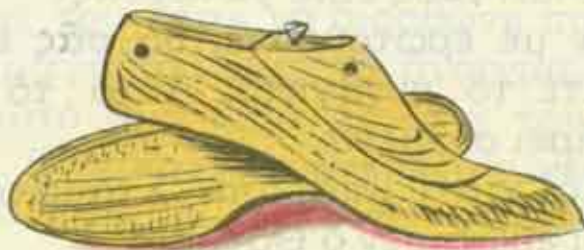
Ἔνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι τοῦ ἑνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώνασε:

—Ἔλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάριμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. Ὅταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδήσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σὰν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήση. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— Ἦλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

— Ἐκάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκούτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράση μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνη κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιά τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἄλλοιῶς δὲν θὰ γίνη καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξυνίση.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλά τὰ κλήματα. Δέν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὤμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτισε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Ἄν ἰδῆ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος.

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρατήρησεν ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δέν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ εἶχε ἑορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. "Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. "Ἐλεγαν καὶ ἀστεῖα. "Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Ὀκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὄλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμμένος ὄλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σηματοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἠρωικά.

Ἐπάνω στό Δεσποτικό εἶναι γραμμένο
ἓνα ΟΧΙ. Καί πιό κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὀκτωβρίου 1940

Ὁ παπᾶς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καί βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τό ἐκκλησίασμα κάνει τό σταυρό του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στό Δεσποτικό νά βγάλη λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τά μάτια του σάν νά πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιά τήν πατρίδα. Γιά τόν πόλεμο, πού ἔγινε τό 1940. Σ' αὐτόν εἶχε πολεμήσει καί ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιά τοὺς ἐχθρούς μας, πού ἦλθαν νά μᾶς πολεμήσουν. Νά ὑποδουλώσουν τήν πατρίδα μας. Νά ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καί τίς πολιτεῖές μας, τίς θάλασσες καί τὰ νησιά μας. Σάν ἓνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στόν πόλεμο αὐτόν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. Ἄς ἦταν οἱ ἐχθροί μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε ὅπου καί ἂν ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στόν ἀέρα, στή θάλασσα.

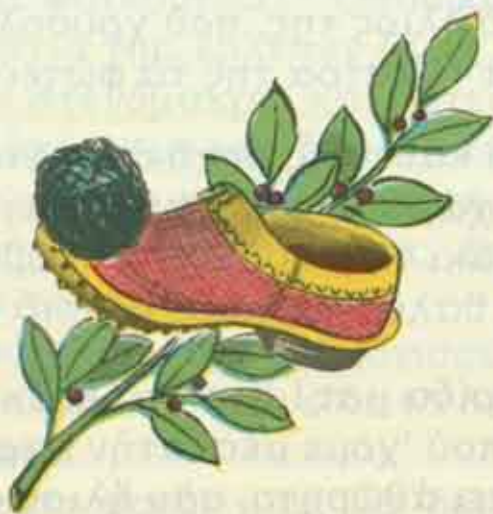
Μαζί μέ τοὺς ἄλλους, πού ἦταν στήν ἐκκλησία, ἦταν καί ἓνας τραυματίας. Ὁ καημένος εἶχε χάσει τό χέρι του γιά τήν

πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, πὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

Ἔστερα ὄλοι μαζί μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τι είναι ή Πατρίδα μας.

Τί είναι ή Πατρίδα μας; Μήν είν' οί κάμ-
ποι;

Μήν είναι τ' άσπαρτα ψηλά βουνά;
Μήν είν' ό ήλιος της, πού χρυσολάμπει;
Μήν είναι τ' άστρα της τά φωτεινά;

Μήν είναι κάθε της ρηχό άκρογιαλί
καί κάθε χώρα της με τά χωριά;
κάθε νησάκι της, πού άχνά προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

“Όλα Πατρίδα μας! Κι αύτά κι έκεινα,
καί κάτι πού 'χομε μέσ' στην καρδιά,
πού λάμπει άθώρητο, σαν ήλιου άχτίνα
καί κράζει μέσα μας: Έμπρός, παιδιά!

50. ΣΤΟΝ ΕΛΑΙΩΝΑ.

Μιά ήμερα ή Ξανθούλα έπηγε με τη γιαγιά της στον έλαιώνα. Έκει ήταν πολλά δένδρα φυτευμένα! "Όπου και άν έγύριζε τά μάτια της, έβλεπεν έλιές. Τά φύλλα τους ήταν στενόμακρα και μυτερά στην άκρη. Στο έπάνω μέρος ήταν καταπράσινα και στο κάτω λαμπερά σαν άσήμι. Μερικά δένδρα, πού ήταν φουντωτά, έσμιγαν τά κλωνάρια τους με τά άλλα.

— Κρυφομιλουν σαν γειτόνισσες, γιαγιά, είπεν ή Ξανθούλα, άμα είδε τά δένδρα έτσι άνταμωμένα.

— Άλήθεια, παιδί μου. Τά δένδρα αύτά

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δένδρο. Ἄλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἔλιά.

— Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

— Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχωμε λαδιά. Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἔσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπώλησαμε. Ὑστερα ἐπώλησαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἔλιές καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. Ἄς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Γιατί, γιαγιά, μερικές ἔλιές ἔχουν κουφάλες;

— Γιατί εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἐλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἔλιά εἶναι δένδρο, ποὺ ζῆ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

— Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἔλιές νὰ τὶς μαζέψωμε;

— Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἕτοιμες.

51. "Όταν ἄρχισε τὸ μάζεμμα.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. "Ολοὶ ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφὸ της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζεψε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζεψε αὐτές, ποὺ ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζεψε, ἔλεγε:

— Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῆ.

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ 'πῆ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. Ὅταν ὅμως καταπιασθῆ τὸ χέρι, πὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθοῦλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

— Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλές φορές μου φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρεσε, γιαγιά, αὐτὸ πὺ μου εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθοῦλα τὸ ἐπανέλαβε :

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἐλιά.

“Οπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μου ἄπολείπουν οἱ καρποί,
ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἴσκιό μου ἀπὸ κάτου
ἦλθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἁγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Κωστής Παλαμᾶς

53. Ὁ καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα
του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινό-
πωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ
σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ
τὸν χαιρετοῦν:

— Καλῶς ἦλθες, κύρ - Χαραλάμπη!

— Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χεიმῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὄρεινὴ του πατρίδα ἄφησεν ὀλόκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῆ γιὰ νὰ τοὺς ζήσει. Τί νὰ κάμῃ ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

— Ζεστά, γερά κάστανα! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

— Γερά νὰ μοῦ δώσης, κύρ - Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἓνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Ἐγὼ πάντα γερά πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, πού σοῦ δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα - Χαραλάμπης.

Ὁ Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφου καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιὰ στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα πού ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιά ἡμέρα ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε
κι ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάρμπα-Χαραλά-
μπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε
τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ἐρώτησεν
ὁ καστανᾶς.

—Ὅχι, κὺρ-Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρή-
ματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι
χρήματα;

—Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κὺρ-Χαρα-
λάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὔριο,
ποὺ θὰ μοῦ δώση ἄλλα ὁ πατέρας μου, τό-
τε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι.
Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως
ἐσύ. Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν
κουλούρια, καρραμέλλες, κάστανα, ἀμέσως
ἀγοράζουν. Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν'
ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσὺ
θὰ γίνης καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέ-
σαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. Ἐχω κι ἐγὼ στὸ
χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν
Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα
τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ
λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάση ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. Ἴσως θέλῃ νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὡς αὐριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιά ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πὼς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὄλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ἡ γάτα μας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! Ἔπειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὔτε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερίμενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. Ὅταν ὁμῶς περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ' ἀλλάξῃς γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῆς, εἶπεν ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθη καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ τὴ γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. Ἐχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

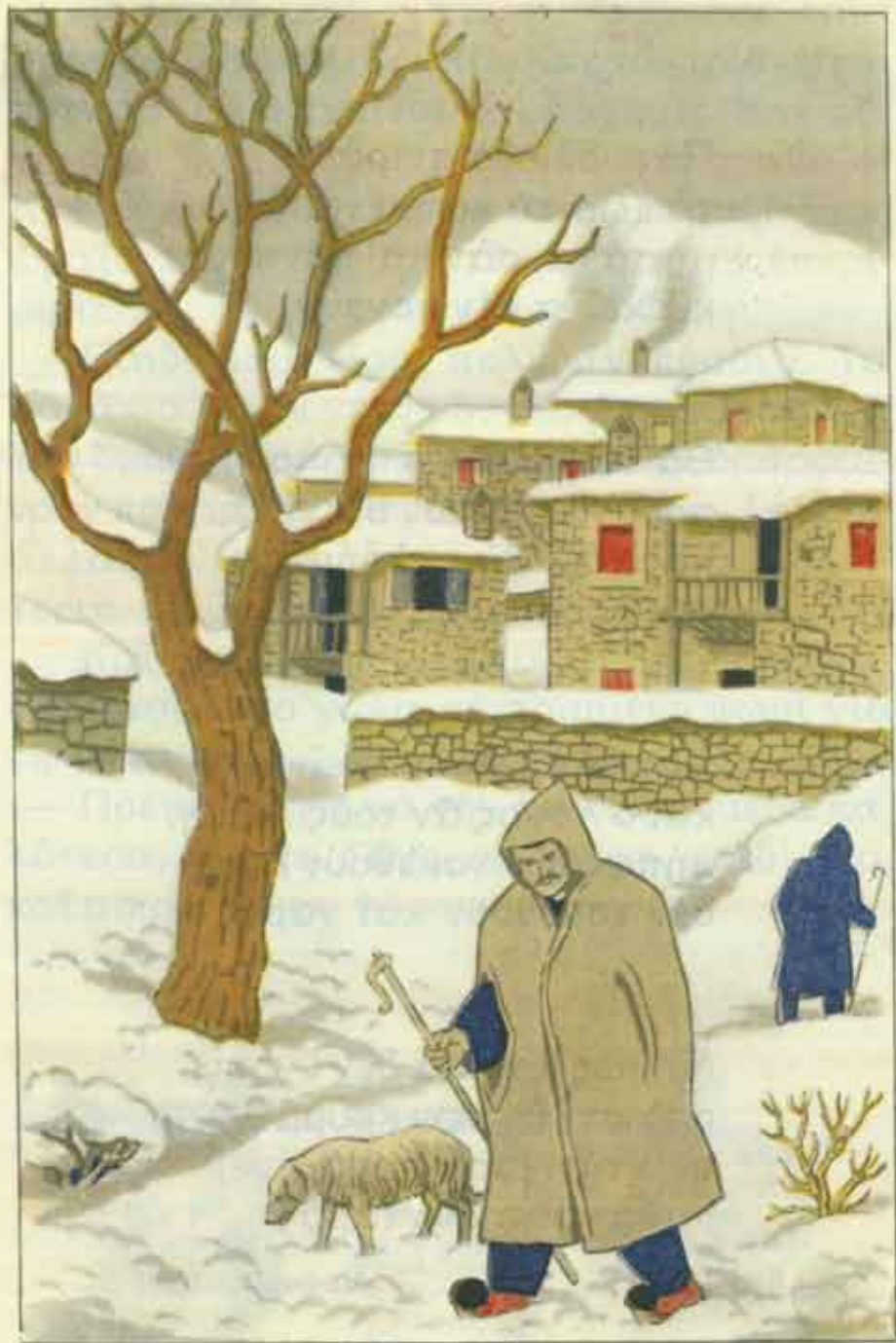
Ποτέ δέν θά πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σάν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δέν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης τῶν θά γίνω,
ποτέ δέν θά τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σάν δέν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δέν νοιώθουν λύπη,
δέν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιά δέν ἔχουν,
στά στήθη τῶν κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ;

Ἰωάννης Πολέμης

Ὁ χειμῶνας ἂν δέν πιάσῃ
καὶ χιονιᾶς ἂν δέν πλακῶσῃ,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἄνθους ἢ γῆ θὰ δώσῃ.

**Ελένη Καριτᾶ*

56. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό, ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα. Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρή ὁ παππούς ἔχει τὸ πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι. — Τὸ ψωμί εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παππούς.

Ἔστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ ξύλα. Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθήκη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρεμασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἄμύγδαλα, τὸ σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατί φοβᾶται τοὺς ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγανη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Για τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροα-
διαθεσίες ἔχει τὸ τσάι τοῦ βουνοῦ, τὸ χα-
μόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιάς δὲν σταματοῦν
ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χον-
δρές γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιουὺς καὶ
γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιά εἶναι γυναῖκα
χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες τῆς πάλι ὑφαίνουν
κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρω-
σίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ
χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι
τοῦ Λαζαρηῆ. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο.

57. Μία άκατάστατη οικογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα πού ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾷ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριές - μεριές εἶναι ἀπέραστο.

"Ὅλες του τίς δουλειές ἔτσι συνηθίζει καὶ τίς κάνει. "Ὅταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὕνι. "Ὅταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκά του, τέτοια εἶναι. "Ὅταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. "Ὅταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἄπο τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιὰ τους συνήθειες. "Ὅταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλές φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. "Ὅταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιές στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτέ νὰ προοδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγά ἓνα τετράδιο.

— Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἐχαιρέτισε τὸν μπακάλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

— Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα.

— Ὁ ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. Ἄν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγά καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

— Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

— Ὁχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέν-

νησαν οί κοττοῦλές μας, εἶπεν ὁ μικρός.

Ἄφου ὁ μπακάλης ἐβεβαιώθηκε, πῶς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στοῦ ράφι κι ἔδωκε στοῦ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρός τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζη.

—Τί τὸ κοιτᾶς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ὁ μπακάλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, πού σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσύ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγώ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἄφου τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πῶς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἀνέστης, πού ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, πού ἦταν καὶ αὐτοὶ στοῦ μπακάλικου.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾶ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. Ἐχει σηκωθῆ ἀπὸ ἔνωρίς κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῆ.

Ὅταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾶ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῆ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἔνωρίς καὶ δὲν ἐργασθῆ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; Ἰσα-ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾶ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἢ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρός καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Τώρα όμως ο Φάνης ἐμεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει γιὰ ποιὸ λόγο φεύγει ἔνωρις ὁ πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύκτα στὸ σπίτι. Καὶ τώρα, πὺ νοιώθει αὐτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸν Θεὸ ὁ Φάνης στὴν προσευχή του; Νὰ τὸν βοηθήση νὰ μεγαλώση ἄκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώση τὸ σχολεῖο. Καὶ τότε θὰ εἰπῆ στὸν πατέρα του:

— Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά πὺ τόσο ἐδούλεψες. Τώρα ἐμεγάλωσα ἐγὼ τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σέ βοηθῶ. Ἄπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγὼ πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἐγὼ θὰ φροντίζω γιὰ ὄλους μας. Ἐγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπίτι μας ὅ,τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μᾶς ὡς τώρα. Ἐσὺ πιά νὰ καθίσης νὰ ξεκουρασθῆς.

Αὐτὰ θὰ εἰπῆ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώση ὁ Φάνης. Ὁ καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήση νὰ ἐπιτύχη αὐτὸ πὺ ζητεῖ.

60. "Ερχεται ο πατέρας.

Πήρε και βραδυάζει,
έκλεισεν ή αγορά,
ή μητέρα σιάζει
τό τραπέζι με χαρά!

Κάποιον σάν κι έμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στην έξώθυρα κτυπά.

"Ακουσέ τον κάτω,
μητερούλα μου καλή,
νά τό πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στο σκαλί.

Μύρισ' ό άγέρας,
έφεξε τό σπιτικό!

"Ερχεται ό πατέρας
μέ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ἡμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρῶι. Πιὸ πρῶι ἄπ' ὄλους μέσα στοὺ σπιτι. Καθὼς μπαينو-βγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς. Ἐχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ συγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψῆσῃ τὸν καφέ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστό γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς, ποὺ πηγαίνουν στοὺ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:
— Ἐ! ὑπναρᾶδες μου! Ξυπνᾶτε! Φθάνει πιά τόσο ποὺ ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴ φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

Ἡ μητέρα ὁμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἕτοιμα καὶ καθαρὰ. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. Ὅλα εἶναι ἕτοιμα.

Ὅταν τὰ παιδιὰ της νιφθοῦν, ἕτοιμασθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἕτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴ μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἕτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἄγῳ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἄρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

Ἄ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα,
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

63. Ὁ χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει
σὸ Μίμη, τὸ γυιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ·
χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ
ἔχωμε χιόνι;

—Πολλές φορές τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα
καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ
μᾶς.

Τὴν ὥρα ποῦ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά,
ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἐνα μεγάλο πλα-
τάνι, ποῦ ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα,
ἐλύγισε τοὺς κλώνους τοῦ ἀπὸ τὸ φύσημα.
Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἤσυχία δὲν εἶ-
χαν ἀπὸ τὸν βοριᾶ. Τὰ κλωνάρια τοὺς λές
καὶ θὰ ἔσπαζαν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει νὰ πέφτη χιόνι
πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες
χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιο-
νιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι.
Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της
εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ
μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης,
χαίρεται ποῦ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ
παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιὰ.

—Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

—Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὄλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, πού εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἑλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνη κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

—Ἐλᾶτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι, πού τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

64. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὄλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.

Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θάρθη-νὰ μᾶς ἴπῃ.

Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.

Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριάς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὄλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.

Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

65. Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα. Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. Ὄταν ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημίνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσω με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω, πῶς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ' τὴ μεγάλη ἑορτή. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νίκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμμα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, πού θὰ γεννηθῆ στὴ φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ὁ Φάνης κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ, λογαριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὡς τὴν μεγάλη ἑορτή. Μὰ ὅσο τις λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πῶς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νά πειράξη τὸ Φάνη, ἄρχισε νά λέγη:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἄθῳ παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Ἀθῶό μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σου ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἔρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἦλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ωραία σάκκα, μιὰ κασσετῖνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ωραία ποιήματα, πού ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου.

Εἶναι παραμονή τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὴ μεγάλη ἐορτὴ μὲ τὰ παιδιά του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γυιούς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύκτα, ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παππὸς φορεῖ τὴν καινούργια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὀλόρθος σὰν κυπαρίσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησία ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε καὶ ἀσπάστηκε τὴν ἀγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιά ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

« Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν... ».

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ωραίες ποὺ εἶναι οἱ ἅγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπαῖ - Νικόλας! Ὅλα ὁ παππὸς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο-Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.
"Ἐπειτα ὁ παπᾱ-Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε
ἀντίδωρο.

Γεμᾶτοι ἀπὸ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ γυρίζουν
τώρα ὄλοι στὸ σπίτι. Ἄρχίζει πιά νὰ
χαράζει. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πῶς ἐξημέ-
ρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ὁ παππούς κάθεται στὴ γωνιά. Ὅλοι
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ
νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγό-
νια.

— Χρόνια πολλὰ, παππού! Νὰ μᾶς ζήσης!
Νὰ ἐορτάσουμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χρι-
στούγεννα!

Ὁ παππούς συγκινημένος τοὺς δίνει
τὴν εὐχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιά στὸ διπλάνο δωμάτιο ἔσχε-
διάσαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἔ-
τοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκό-
να μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. "Ολα ἔλα-

βον μέρος στὴ Χριστουγεννιάτικη αὐτὴ ἑορτῇ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού. Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια. Ἔχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ ἐνόμιζε κανένας, πὼς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀληθινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιά ψάλλουν: « Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει... ». Τὰ τροπάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. Καὶ τὴν ἑορτῇ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐσχεδιάσαν καλά. Ἀπ' ὅλες τίς φωνές γλυκύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

Ἄμα ἐτελείωσεν ἡ ἑορτῇ, ὁ παππούς ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντὰ του καὶ τὰ ἐχάιδεψε. Μὲ δυσκολία εὐρίσκει λόγια γιὰ νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτῇ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.

Τουΰφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

“Ὁλο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

“Ἐλα, Ἐσύ, ποὺ Ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
ποὺ εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

“Ἐλα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.
Σοῦ ἴστρωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιά εἶναι ὄλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μέ τὸ σκουφὶ καὶ μέ τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδί ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιά τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

Ἄρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἄγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτί καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμο. Παιδιά μέ τρουμπέτες, μέ μπαλόνια, μέ ποδηλατάκια, μέ κοῦκλες, μέ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματαρχαί.

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος!

— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ παίρνουν. Ὅλοι εἶναι χαρούμενοι, πού εἶναι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἑορτὴ.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν βασιλόπιττα. Ὅταν ὄλοι μαζεθοῦν στὸ τραπέζι, ὁ παππούς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμάτια. Θὰ κἀμῃ πρῶτα τὸ σταυρὸ του, θὰ εἰπῇ χρόνια πολλά καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἕνα γιὰ τὸν Ἅγιο - Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἕνα γιὰ τὸν πατέρα, ἕνα γιὰ τὴν μητέρα. Ὡς καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμμένο ἀδελφὸ θὰ κόψῃ κομμάτι ὁ παππούς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ φλωρί, πού εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Ἡ Κούλα καὶ ὁ Παντελάκης ὄλο γι' αὐτὸ συζητοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρῦση. Ὁ παπποὺς γίνεται πιο̄ μεγάλος ἕνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἢ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἢ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἕνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾶ τὸ κανόνι. Χαιρετᾶ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

— Χρόνια πολλά, παππού! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παπποὺς σκέπτεται. Σκέπτεται, πὼς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κά-ποιο τραγούδι:

71. Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται
μέ γέλια και μέ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος έφθασε
μ’ έλπίδες και χαρά.

‘Ο άλλος χρόνος ‘γέρασε
και φεύγει μακριά μας.
Σάν όνειρο έπέρασε
μέ τήν Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται,
καινούργιος χρόνος έφθασε.

‘Ο άλλος χρόνος ‘γέρασε,
σάν όνειρο έπέρασε.

“Ολοι μαζί πάλι, παιδιά,
ήλθ’ ή χρυσή, καλή χρονιά.
Γιορτάστε τήν Πρωτοχρονιά
μέ μιá καρδιά και μέ χαρά.

‘Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Καλὰ μᾶς συμβουλεύει ἢ παροιμία αὐτή. Μᾶς λέγει, νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί.

Ἦταν μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ σ' ἕνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριουῦλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα ἔκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψη ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζεψε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὄμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιὰ μου, τοὺς λέει ἡ καλὴ γριούλα.

— Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

— Καλὰ μου παιδιὰ, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἄφοῦ ὄλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὄλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρᾶ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὄταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ νὰ τ' ἀνοίξης.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι της καὶ ἄνοιξε τὸ σακκουλάκι. Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι της σὰν τὰ ἄδειασε κάτω.

Ἄγόρασε ὕστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὄλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρᾶ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρᾶ - Καλή; Ποῦ εὐρήκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρά - Κακή και οἱ μῆνες.

Σάν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρά - Κακή, ἐτράβηξε και αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στο βουνό. Ἐπῆγε τάχα για νὰ φέρη ξύλα.

— Γειὰ και χαρά σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

— Γειὰ σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, για τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Και ποιόν ἐσὺ ἀγαπᾶς περισσότερο;

— Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ και ἀνάποδοι, παιδιὰ μου. Πάρε τὸν ἕνα και χτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει καμμιά χάρι.

— Πολὺ καλά, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα για τὴ φωτιά και αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν θὰ πᾶς στο σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ἡ κυρά - Κακή παίρνει τὰ ξύλα και τὸ σακκουλάκι και φεύγει δίχως νὰ χαιρετίση τὰ παλληκάρια. Φεύγει νὰ φθάση στο σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

Ὅταν καμμιά φορὰ ἔφθασε, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἰδῆ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες και τίς εἶχε κου-

βαλήσει στο σπίτι της, νομίζοντας πώς ήταν χρυσά φλωριά, όπως τα φλωριά της κυρά - Καλής, της γριούλας.

(*Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκά*)

74. Γιά τή φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

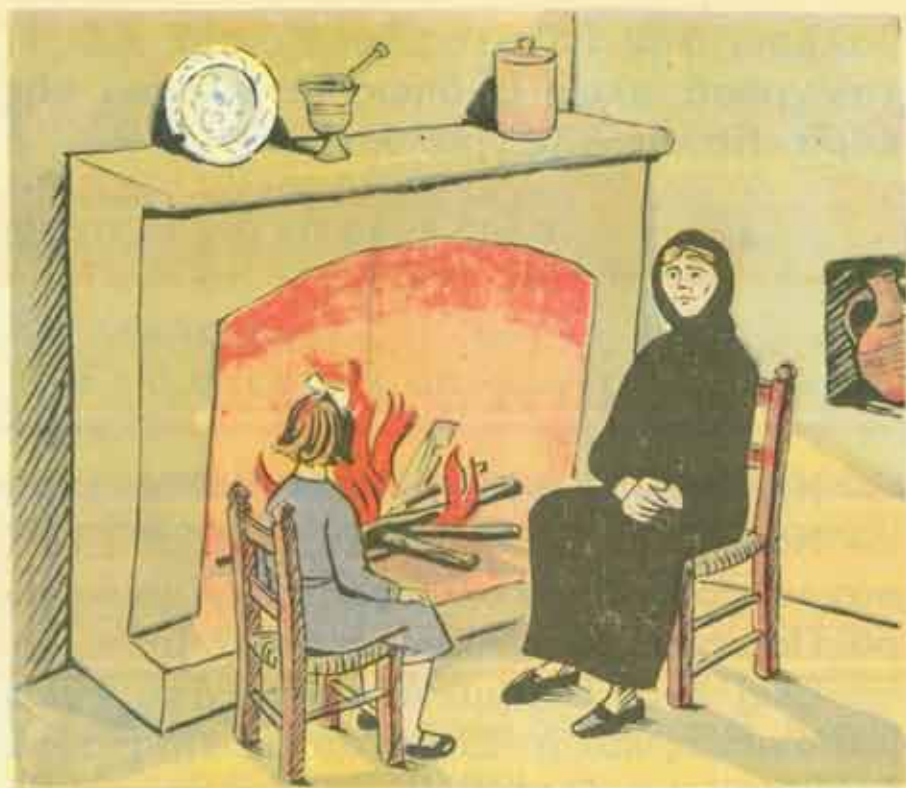
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σάν νά μοῦ χύνουν στο κορμί παγωμένο νερό. Πᾶμε νά ζεσταθοῦμε στο τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη φωτιά ἀπό ξύλα βαλανιδιάς καί ἡ Ἐλενίτσα μέ τή γιαγιά ἐκάθισαν νά ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφυσοῦσε δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρρεσε, ποῦ ἔβλεπε τὰ ξύλα νά καίνε καί τίς φλόγες νά χορεύουν τρελά. Καί καθῶς ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τή γιαγιά:

— Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα παραμῦθι γιά τή φωτιά; Ποιός μᾶς τὴν ἔστειλε στὴ γῆ;

Ἡ γιαγιά ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα ἄρχισε νά διηγῆται:

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιά καί ὑπέφεραν

πολύ. Μιά ημέρα, τήν ὥρα πού ἕνας μαρμα-
ραῶς ἐπελεκοῦσε μιᾶ πέτρα μ' ἕνα τσεκούρι
πέτρινο, εἶδε νά ξεπετιέται μιᾶ σπίθα. Τήν
εἶχε στείλει ὁ καλός Θεός. Μ' αὐτήν ἀναψε
ὁ μαρμαραῶς φωτιά. Μή ῥωτᾶτε τί χαρὰ ἐ-
δοκίμασε τὸ βράδυ ἡ πτωχή του ἡ γυναῖκα
καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, σὰν ἐπῆ-
γεν ὁ πατέρας στοῦ σπίτι καὶ ἀναψε κι ἐκεῖ
φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νά ζεσταίνων-
ται, νά ψήνουν τὸ κρέας, νά βράζουν τὸ γά-
λα, νά φωτίζουν τήν καλύβα τους.

Στὴν ἀρχὴ ἀναβαν τὴ φωτιά στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὁμως ἀνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἔσταμάτησε τὸ κακό.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιά ἄσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, πού μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιά ἐβαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρωί.

— Δὲν εἶχαν τότε σπίρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

— Τὰ σπίρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ προοδεύη, νὰ γίνεται πολιτισμένος.

Ἡ φωτιά ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύη τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνη δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιά καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δίχως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, πού ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴμεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, άλεποῦ και σκύλος.

Κανένα άλλο σκυλί μέσα στο χωριό δέν ήταν τόσο έξυπνο και τόσο πιστό όσο ο Φουντουκος. Ἡ κυρά - Παυλίνα πολύ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντουκο, τὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἢ κυρά - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιασούν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ήταν κοντὰ στὴν αὐλή και οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν και ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ και κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντουκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνη ὁ Φουντουκος της, ἢ κυρά - Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου και μιὰ πορτούλα.

Πιὸ πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἄλεποῦ. Ἄκουσε ἕνα πρωινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ και ἢ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιάς.

— ὦ! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν ὑγεία σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εὐχάριστη εἶδησι.

Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μεταξύ μας. Προχθὲς εἶχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια ἐχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἄλεπουδες μὲ τοὺς κοκκόρους ξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πῶς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε καὶ νὰ χαροῦμε.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πῶς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνούσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

—ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πῶς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ-καλά, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νὰ σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἄλεπου ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπια-

σμένη, πού τήν έκορόιδεψε ό κόκκορας,
έπῆρε δρόμο καί άκόμη τρέχει

Κι ό κόκκορας έπάνω στη βαλανιδιά ά-
κόμη γελάει.

(Έκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καί Α. Μεταλλινού)

76. Οί 'Αποκριές.

Ή τελευταία Κυριακή τῆς 'Αποκριᾶς
πλησιάζει. Ό Στέφανος μέ τούς φίλους του
άπεφάσισαν νά γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὁ-
μως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν
ὕπάρχει οὔτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν;
Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς
ἄλλους:

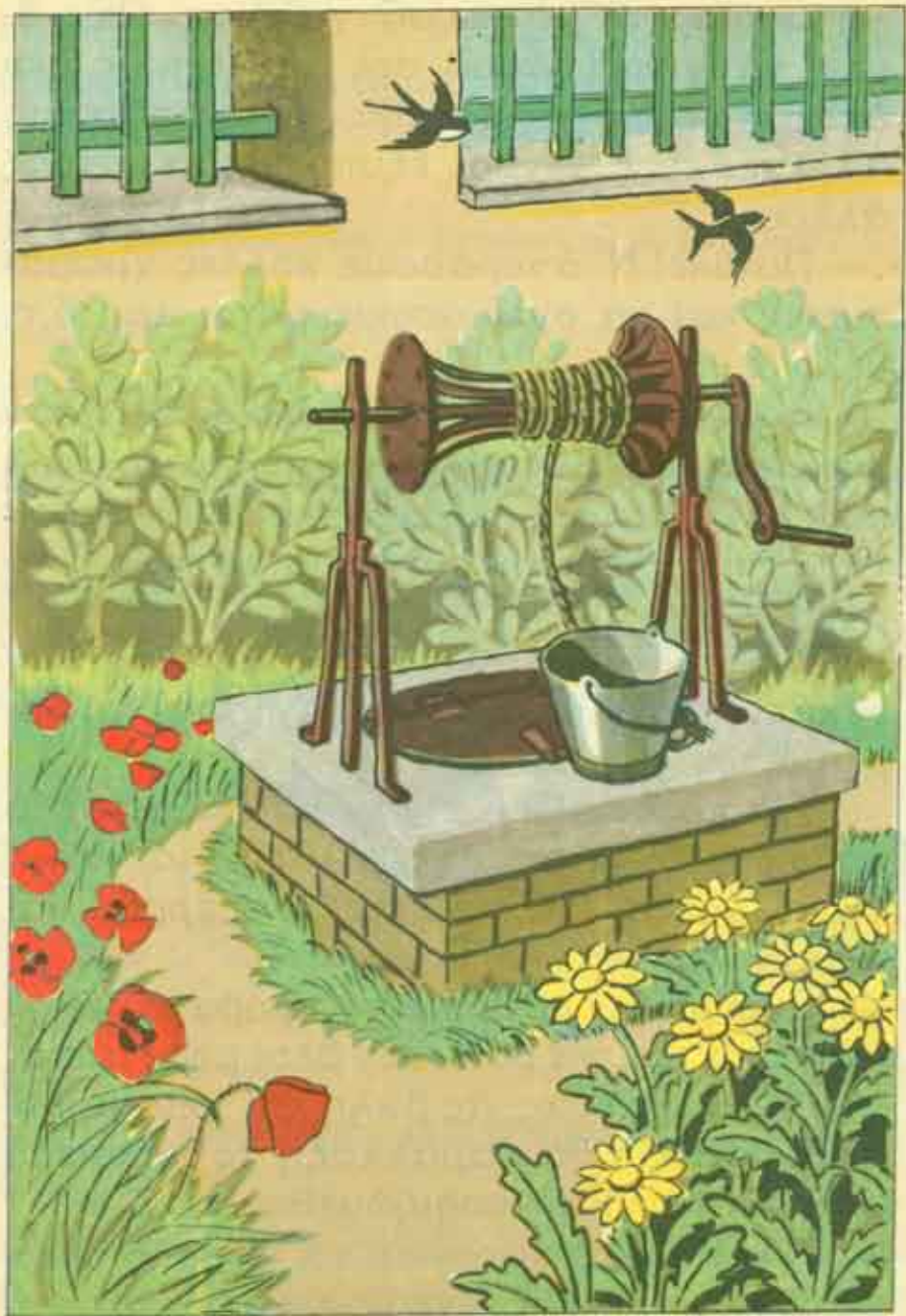
— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωμα-
τιστές καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι
θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν
τὴν ἐργασία. Ἐφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ
γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ
νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ
στῆθος, χαρτονένια σπαθιά.

Ὡσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παι-
δὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φο-
ρεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ
πρόσωπο χρωματιστές κόλλες, γιὰ νὰ μὴ
γνωρίζωνται. Ὁ Στέφανος ὁμως ἔρριξε κά-
ποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε.
Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὅλοι μουστάκια.
Ἄν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ
τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό
μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζώμεθα.

Α Ν Ο Ι Ξ Ι Σ

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθίση ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτης

77. Τὰ χελιδόνια ἦλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, πού ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἐρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια; Γιατί ἀργοῦν;

— Ὅπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιὰ μου, ἔρχονται. Ἄμα φθάση ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλα. Θὰ εὐωδιάση ὁ τόπος μὲ ὄλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῆ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἀνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.

— Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

— Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἄπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν, ποὺ τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζί κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ὁ Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. Ὅ,τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ μέσα τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαράκια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ὁ ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρῦο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

Ἐπειτα, σὰν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές χελιδονιῶν. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμάτοι ἀπὸ χαρὰ. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιλπ... τσιριτσιτσιλπ... ἐκελαδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὄλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὀμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, πὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ' ὄλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, πὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνῃ, Καίτη. Τὸ ἓνα ζευγάρι, πὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζί συντροφιά. "Αν τοὺς ἐχαλοῦσες τῆ φωλιά, νομίζεις πὼς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

— Κανένα δὲν θὰ ἔπατοῦσε, εἶπαν μερικά παιδιὰ.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐπάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμᾶτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολός ἦταν κατακόκκινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ εἰπῆ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λίγες φορές καὶ ἀποκρίθηκε:

— "Ὅχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πὼς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸν ἐκοίταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν:

— Τί λές, καημένε Νικολό; "Ερχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιὰ

αὐτὰ φεύγουν μαζί καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Ἄν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

— Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πῶς σέ
σᾶς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐχάλασες τὴ
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν;

Ὁ Νικολός ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα
πολὺ καλὸ μάθημα.

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἦλθε, ἦλθε ἡ χελιδόνα,
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθισε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάδησε :

—Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριά τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.

Ἔφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ἠῶρα φύτρα
καὶ ἠῶρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

80. Ἡ 25^η Μαρτίου.

Ἀπὸ ἡμέρες ἐτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαίες. Ἄλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτιάχνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. Ἄλλα πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. "Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ ἑορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχη, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἑορτάζομε διπλὴ ἑορτὴ. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἐρρίφθησαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. Ἔτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἴθουσα μὲ
τις εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περπατοῦν τραγουδῶντας:

*“Ὄλη δόξα, ὅλη χάρι,
ἅγια ἴμέρα ξημερώνει...”*

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χω-
ριό. Ἐτελείωναν τὸ ἓνα, ἀρχίζαν τὸ ἄλλο:

Ζωσθῆτε τ' ἄρματα, παιδιά...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ
τραγουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴν δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἓνας ἱερο-

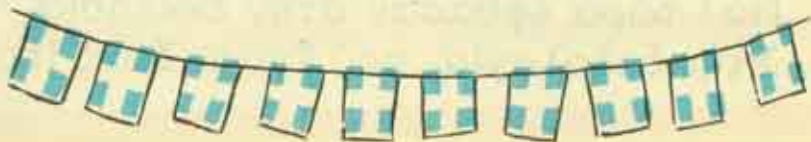
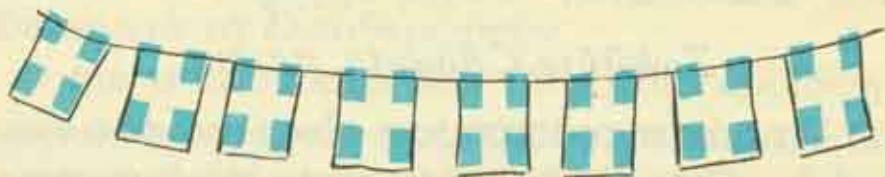
κήρυκας ἔβγαλε λόγο. Εἶπε γιὰ τὴν Ἑλληνική Ἐπανάστασι, γιὰ τοὺς ἥρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὠραία πού ἐμίλησε! Τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἦλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴ ἑορτὴ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ἥρωες, τοὺς ἐμάγεψε ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, πού εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

— Τέτοια ἑορτὴ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροὶ τὴν ὥρα πού ἔφευγαν. Εὖγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιὰ μας, πού μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἑορτὴ.

81. Ἡ ἐξοχή.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλοῦτη ἐξοχή.

** Ἀγγελος Βλάχος*

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

— Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή; Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές. Ἦταν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτὰ, ποὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Εἰς τὴν μητέρα ἐφάνηκε πολὺ ἄπρεπο αὐτό. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε γι' αὐτὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

— Ἄν εἶχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ ἐκάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

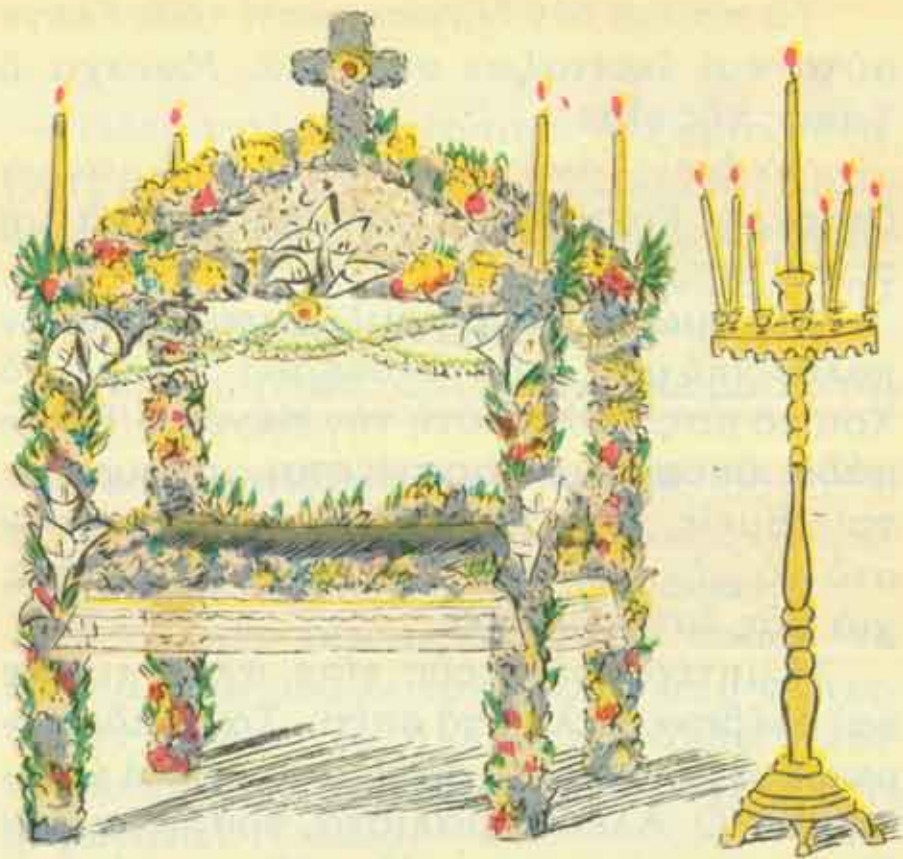
Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρει. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε;

— Καὶ ὅμως, παιδιὰ μου! Ἔχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει! Ἔχομε τὸ Χριστό μας. Ὅλη αὐτὴ τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστό νὰ μὴν νοιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιὰ ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὄλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

— Ἀλήθεια, παιδιὰ! Ἔπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστό νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλη Ἑβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. Ὅλες αὐτὲς τὶς ἄγιες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

— Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὕστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιά τὸ ἔνοιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε: — Ἀχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἐνωρίς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώνασαν λυπημένες μερικές τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

— Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιά φορτωμένη λουλούδια.

— Κι ἔμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

— Πηγαίνετε, παιδιὰ μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἐδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὄλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ! Καὶ πιο̄ πολὺ τὰ παιδάκια, πὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔρραψεν ἕνα φορεματάκι ὀλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἄνέστης τὴν ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νά καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἦλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυκτα οἱ καμπάνες.

— Ἐλᾶτε νὰ εορτάσωμε τὴν μεγάλη ἑορτή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἄνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες τους, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο. Τί ὠραίες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ὠραία Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

Ὅλοι ἐπήγαιναν καὶ ἀναβαν. Ἐπῆγε καὶ ὁ Ἄνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγήκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τῆ γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκειὰ φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζὶ του ἔψαλλε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειῆς φωνῆς:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἀναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὄλους ἀπὸ ἓνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὄλους ὁ πιὸ τυχερός. Ἔσπασεν ὄλων τὰ αὐγά. Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Ἐπειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά, ἐβγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, ἐβάσταξεν ὦρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. Ἐνα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας, ἀπ' τὴ χαρὰ του εἶπεν ἓνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιά,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκίσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

— Ποῦ θὰ πᾶμε τήν Πρωτομαγιά;

Ἐξήμερες ὅλο αὐτὸ ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. Ἄλλα ἔλεγαν νὰ πᾶνε στήν Λεύκα, ἄλλα στήν ἀκρογιαλιά κι ἄλλα στήν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καί τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πᾶνε στήν Πλαγιαστή. Ἦταν ὠραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αὐτὸ καί ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στο
σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμᾶς, ὅλοι
μὲ τὰ σακκουλάκια στο χέρι.

—“Ὅποιος ἀργήση, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶ-
χαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ' ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες
ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα
θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦ-
σε τὸν ὕπνο, ὅμως στο ξεκίνημα παρουσιά-
σθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν
εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέ-
δες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ
Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ τὰ πάρη.

— Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξις ἀνοί-
γει. Ἐπειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανέννας μαθη-
τής, πού θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχη καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴν πρωι-
νὴ ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκούόταν μακριά.
Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἀρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ
τὰ πουλάκια. Ὅσο ἐξεμάκρυναν τόσο καὶ
ἡ ἐξοχὴ ἐγινόταν ὠραιότερη. Ἐφυσοῦσε
δροσερὸ ἀεράκι γεμᾶτο ἀπὸ λογιῶν λο-
γιῶν μυρωδιές. Ὁλος ὁ τόπος ἦταν κατά-
φυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἄρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

87. Ὁ Μάιος.

Ὁ Μάιος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προὔπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὄμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ώραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

** Ἀγγελος Βλάχος*

88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ ὄλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δεινδράκια σὰν στρατιωτάκια στῆ σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα, ἴσια στὸ ἀνάστημα, ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμᾶτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

—Νὰ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἐφθάσαμε! ἐφθάσαμε! Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιά ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δεινδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

“Επειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. “Οταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτειασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχώρυσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθισαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὄμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ’ αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. “Ο,τι ἤθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

“Οταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχὴ ὥσπου ἐκόντευεν ἔσπερινός. “Υστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περιβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

“Αχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

—“Αν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελὸ παιδάκι,

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

“Αχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυ-
λλάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλή. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυριδερές καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν πολὺ ὠραία.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι κτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατάλληλη τοποθεσία.

— Τώρα, κύριε, δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

— Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδο-
μές ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ
σπίτια, ποῦ τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ
νὰ γίνη. Ἄλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρί-
σκωνται ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρίμα!
"Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά στὸν τόπο μας εἶναι
χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἀκόμα καὶ ἄρ-
κετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ
ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δά-
σκαλος μὲ τὰ παιδιά ἐπῆγαν νὰ τὸ ἰδοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἔκαμαν τὸ σταυρὸ τους καὶ ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο - γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

— Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ; εἶπε κάποιο παιδί.

— Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν ἄλλο πρὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάρπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ἔστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζι-μαζι. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, ὄξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὄξυές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὄξυές, ἔλεγε.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὀμπρέλλες.

Ἄλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, ποὺ ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. Ἄν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἶχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, ποὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

Ὕστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς ζυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

Ἄμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθένα ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. Ἡ Θάλεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

Ἔνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγελος Βλάχος

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στά γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
πού μᾶς προσμένει ωραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οἱ πέρδικες στά πλάγια
κι ὄπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
πού τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στά ὕψη τ' οὐρανοῦ.

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ἡμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιά στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἔτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλιὰ.

— Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιὰ, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἓνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, πού τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλιά, πού βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, πού ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχά τους ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλιά.

— Ἀφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ πού δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

— Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῆς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἓνας μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἕνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλές φορές παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιῆς τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίση, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἄμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἕνα-ἕνα. Τὰ ἀγαπᾷ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

— Ὅταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξη τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτέ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιὸ μέρος φυλάει." Ἐτσι νομίζουν, πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γάιδαρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναίκας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιὰ.

— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. " Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομὴ, θὰ ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

" Ὑστερα τὰ παιδιὰ ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

— Είναι κάτι ζῶα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. Ἔχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτή καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέριμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὠραία γούνα.

— Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέριμα γιὰ γούνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεποῦς.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὠρα ἐπέ-
ρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό
μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γάιδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποῦ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δύο του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίσται καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἕνα καινούργιο χωριό. Ἄλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται πού ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε ἔπει, πῶς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ πού θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρωμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενοὺς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο.

— Ἐμεῖς θὰ εἶμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, πού θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιά ἀπὸ τίς φωνές. Ὁ Τάκης, πού ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δέν θά κάμωμε τίποτε. Νά βάλωμε
ένα πρωτομάστορα καί σ' αὐτόν ν' ἀκούμε
ὅλοι.

Ἔβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραία τώρα ὁ Φῶ-
της ἐκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτι-
ζαν. Οἱ ἐργάται ἐκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ
μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. Ὅλα ἐγί-
νοντο μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ
σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δί-
πατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν
σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ ση-
μαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δέν ἐ-
πρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χω-
ριουδάκι τους.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Όταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

— Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερούκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν’ ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερούκοκκα;

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

— “Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδί εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπὸ. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὄχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολ-
λές πόλεις.

Πόσο ὠραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. Ἦσυχά-ἦσυχά
ὄλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἀντὶ
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιά ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὠρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζὶ
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠ-
ραῖες τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκα-
τόφυλλες.

— Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ
ποτίζει καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἀ-
γόρι.

— Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιά.

Μεγάλη χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριό τους καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν
ἓνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

99. "Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους.

Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. "Ὅπου τοὺς εὐρίσκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τίς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Ἄν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἔρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκόλες ἐργασίες. Πολλές φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὥραϊα πού δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μοῦ δώσης μιὰ ὀκτὰ ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιὰ σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ὁ μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

— Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

— Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνη σπίτι της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἡ θεία Ἐλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὄλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ ἐμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦσαν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἔπιαναν, ἔτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ ἐκυνηγοῦσαν κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ ἐχάιδεψε.

— Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

Ἦταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἐχαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

— Ἦταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἕνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. Ἦταν ξανά ἔλθῃς, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιχνίδια με τὸ νερό.

“Όταν ἀρχινᾷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πὺ περνᾷ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μετὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

—“Ἦσυχα νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

ἌΟ Νίκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νίκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

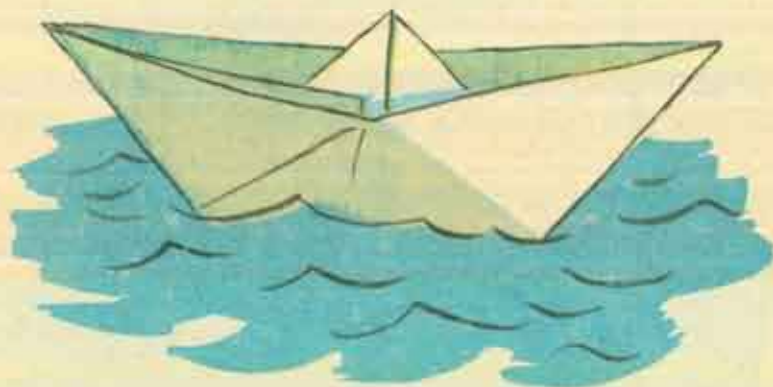
ἌΟ Λουκᾶς ἔχει μανία μετὸ ψάρεμμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

—“Ω! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὀλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρῃ νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

—Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατὰ: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίξῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θᾶνο γιὰ πωλητή.
Καὶ δίνει στὸν Θᾶνο τὸ γεμισμένο πανε-
ράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει
πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. Ὁ βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τρα-
γουδιστή:

— Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

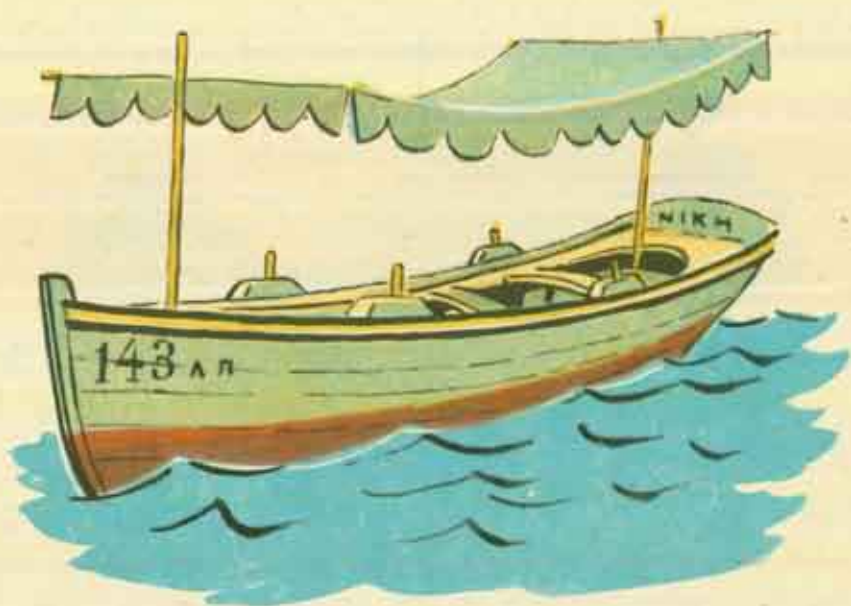
Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτός, πού φωνάζει.
Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ παν-
νάκι. Ἐνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα του 'Ανδρέα. Καὶ ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἓναν περίπατο;
λέγει ἡ 'Αλίκη.

— "Ενα δεκάρικο.

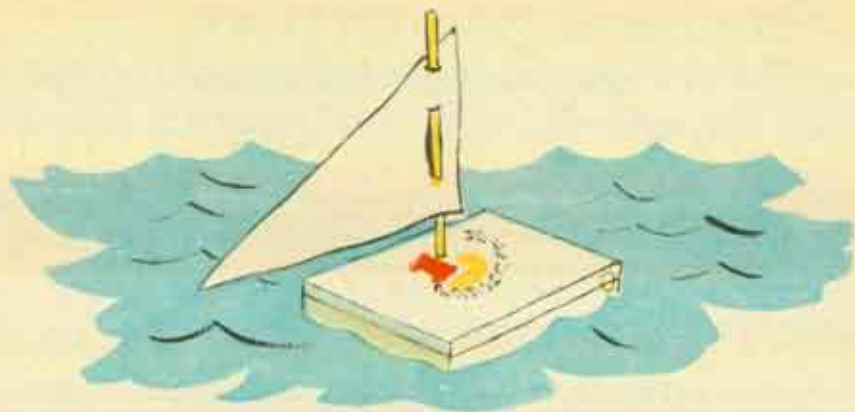
— "Ενα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα πού ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ 'Αν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἤμουν, πού δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
'Αλίκη. 'Αλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα.

102. Ὁ Σταυράκης με τις πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχη μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμη νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως μπλοῦμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατειές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης, πὼς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποῦ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἓνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

Ὁ μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πὼς τὸ κουτὶ πλέει. Ἔγινε βάρκα.

— Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

— Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη. Ἐσὺ θὰ τὴν ὀδηγῆς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.

— Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὀδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὠραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. Ἔχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγὸ, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

— Ὅποιος κατορθώσῃ καὶ κάμῃ τὸ αὐγὸ νὰ μείνῃ στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέγει ὁ Τάσος.

Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. Ὅλα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὄμως τὸ ἄφηναν, τάκ! ἀνέβαινε.

— Ἀλήθεια, εἶναι μαγικὸ. Κάποια δύναμι ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρατήρησαν τὰ παιδιὰ.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι μαγικὸ, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρώ.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα αὐγὸ.

Ἀλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδί καλόψυχο. Ὅ,τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του δὲν τὸ κρύβει. Ἀγαπᾷ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι ἔλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Τὸ ἐτρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶπε γελῶντας ὁ Τάκης. Ὅποιος θέλει καράβι μαγικὸ ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγὸ.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιά τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαίρεται, πὺ βλέπει τόσα παιδιά νὰ παίζουν εὐχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, πὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός, πὺ ἦταν στὰ νιάτά του καπετάνιος ἀληθινός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, πὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιά μὲ τὸ νερό ἥσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα δροσᾶτο ἀγέρι,
ν' ἀνοίξωμε παννὶ
κι' ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράιδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἀφρὸ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιά ἔλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι ὡς νὰ βυθίση ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιὰ, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματίνας. Δώδεκα ἀσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλές φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

— Ἔτσι τὰ ἔκανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματίνα;

— Ὅσο εἶναι μικρὰ, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. Ὅταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχη. Ἄν δέν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. Ἄν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτές τίς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάρραχο, ἂν πετύχουν, δέν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή :

— Χί! χί! χί! ἐφώνασε κι ἄνοιξε τὰ πτερά της.

“Ενας σκύλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε. “Υστερα ἔδειξε στὰ παιδιὰ ἓνα αὐγὸ χήνας.

—“Ὅσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν ὅπου τύχει. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας. Εἶναι καὶ λίγο σκουῖρο.

— Νά! ἓνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ καράβι, εἶπεν ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνόπουλά της στὸ σπίτι. “Ενα ἀπ’ αὐτὰ στὸ δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. “Αν δὲν τὸ ἐσήκωνε ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῆ.

—“Ὡσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιὰ. Σὰς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχονται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

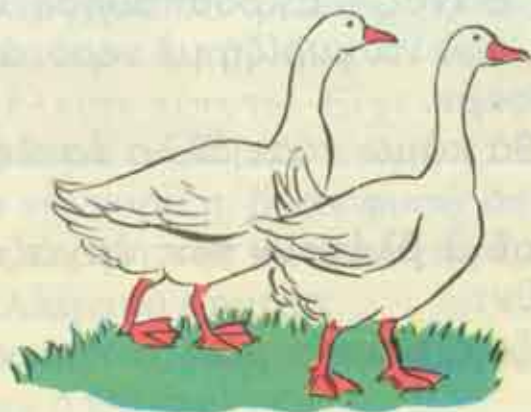
106. Οί χήνες.

Μές τήν αύλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτές δυὸ χήνες ζοῦνε.
Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερά
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερὰ
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλά! —
αὐγὰ μέσ' τήν αύλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριά καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμὴ
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμὶ
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

** Ἀλέξανδρος Πάλλης*

107. 'Ο άνεμόμυλος.

Κάποια ημέρα ήλθε στο αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θᾶνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ ἓνα μύλο, πὺ νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο ἐσκέφθηκεν ὁ Θᾶνος :

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πὺς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν :

— Τί κτίζεις, Θᾶνο ;

— Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. Ἔτσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

— Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

— Ὁχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπεν ὁ Θᾶνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; Ἄν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθησαν. Ἄλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. Ὡς καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θᾶνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

Στὴν κορφή τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Τί χαρά πού έδοκίμασαν τὰ παιδιά, σάν τόν είδαν τελειωμένο!

— Νά μᾶς ζήσης, Θᾶνε, ἐφώναζαν.

—“Αν μὲ ἀφήνατε μόνο, δέν θά μπορούσα νά τόν τελειώσω. Αυτό πού ἔγινε, ἔγινε γιατί μ’ ἐβοηθήσατε. Ἄπ’ ἐδῶ καί πέρα, ἄς εἴμεθα στή δουλειά ἐνωμένοι. Ἔτσι θά κάνωμε ὠραία πράγματα, τοὺς εἶπε ὁ Θᾶνος. Καί τώρα ἐλάτε νά παίξωμε ἕνα παιγνίδι.

108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

— Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πῶς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήσῃ ἀέρας.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. Ἔφερε τὸ σιτάρι τοῦ σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρί-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιά ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

— Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσῃ πλιγούρι.

— Χονδρούτσικο νά μου τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

Ἔνα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θᾶνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξεν ὅλα ἡ ἄλεπού, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ ὁ σκύλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

— Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Ἔτσι τὰ παιδιά μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτὰ ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, πού λάμπει καὶ φωτίζει ὁλόλαμπρος. Θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

Ἐ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτᾶτε ! κοιτᾶτε ! πόσο γρήγορα πε-
τᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὄλο γιὰ
τὸ ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς
ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ
μπορῶ. Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἀ-
στέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ
νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπε-
τοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἄφοῦ σοῦ ἀρέσει τό-
σο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω.
Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ
γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ
ποῦ ξέρω;

— Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ
πάη σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογα-
ριάζη ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυα-
λό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμμα-
τα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα,
τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

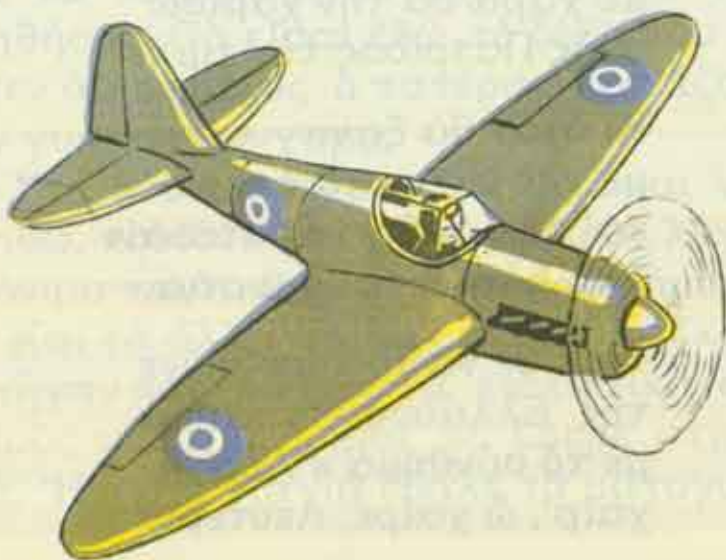
— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω κα-
λὸς μαθητής.

Καί ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζη μὲ μανία. Καί ὅταν ἔτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλές φορές ἐπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. Ἔλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὔγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικὸς!

110. Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχὴ,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνῆ
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμὴ.

Κι ὅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερά
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «Ἀέρα»,
χαῖρ', ὦ χαῖρε, Λευτεριά.

111. "Όταν έγιναν οί εξετάσεις.

Οί εξετάσεις, πού τὰ παιδιά τις ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα, έγιναν. Καί ὅσοι ἦσαν καλοὶ μαθηταὶ ἐπροβιβάσθησαν. Μὲ τί χαρὰ ἐπῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια τους!

— Κοίτα, μητέρα! "Άριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

Ὁ Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Ἐσυγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ἦτο πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λεωνίδας τὸ ἐνδεικτικό, ἐξεκουράσθηκε.

— "Άντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης. Θὰ εἶσαι ἐδῶ τὸ δεξὶ μου χέρι, εἶπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας τὸν γιό του μὲ χαρὰ.

— Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, πού δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέγει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαναν. Ἐπῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικά στοὺς δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. Ἡ καλὴ γιαγιά ἔβαλε τὰ ματογυάλια

της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ-καλὰ. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγὴν, πὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὃ ἔγγονός της. Ὡς καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πῶς ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγὴν κοσμιωτάτην.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἓνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδί τῆς γειτονιᾶς. Τὸν ἔβλεπες ὀλοένα μὲ τις πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλιά, ἔκανε ἓνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα πὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονιὰ ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἐγγονοῦ της τί διαγωγὴν εἶχε.

Ὁ καημένος ὁ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἡμέρες καὶ ξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἡμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

Ἐμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὀκά, ἡ μισὴ ὀκά, τὸ ἑκατοστάρι, τὸ πενηντάρι. Ἐμαθε νὰ κολλᾷ χαρτοσακκοῦλες. Ἐμαθε τίς τιμὲς τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. "Ἄλλοι πάλι ἐπήγαν σὲ διάφορες ἐξοχές. "Ἄλλοι στή μαθητικὴ κατασκήνωσι. Ἦσαν ὅμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιὰ στήν κατασκήνωσι.

Ἡ κατασκήνωσι ἦτο σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ἦτο γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιὰ ἐπήγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἐχόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, παντοῦ σκηνές. "Ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. "Ὅσα παιδιὰ ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. Ἄλλοιῶς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν εὔρισκαν.

Ἐντὶ ἐρημιὰ, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ ὄμορφη παιδόπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησοῦλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἐστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἠλεκτρικό. Τὰ εἶχεν ὅλα. Ὡς καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἢ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἐχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἀρ-

ρωστήση παιδί μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, πού ἦταν ὄλο ὑγεία καὶ ὄλο πεῦκα, πού ἐμύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ὁ ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιὰ μὲ χαρὰ. Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, πού θὰ ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, πού θὰ ἐκοιμόταν τὸ καθένα. Ἄλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδειξαν ποῦ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ νίβωνται, καὶ ποῦ θὰ βάζουν ἕνα - ἕνα τὰ πράγματά τους.

Ἔστερα τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν καὶ ἐκοίταζαν τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί λεῦκες φουντωτές! Τί βαλανιδιές! Καὶ γῦρο - γῦρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

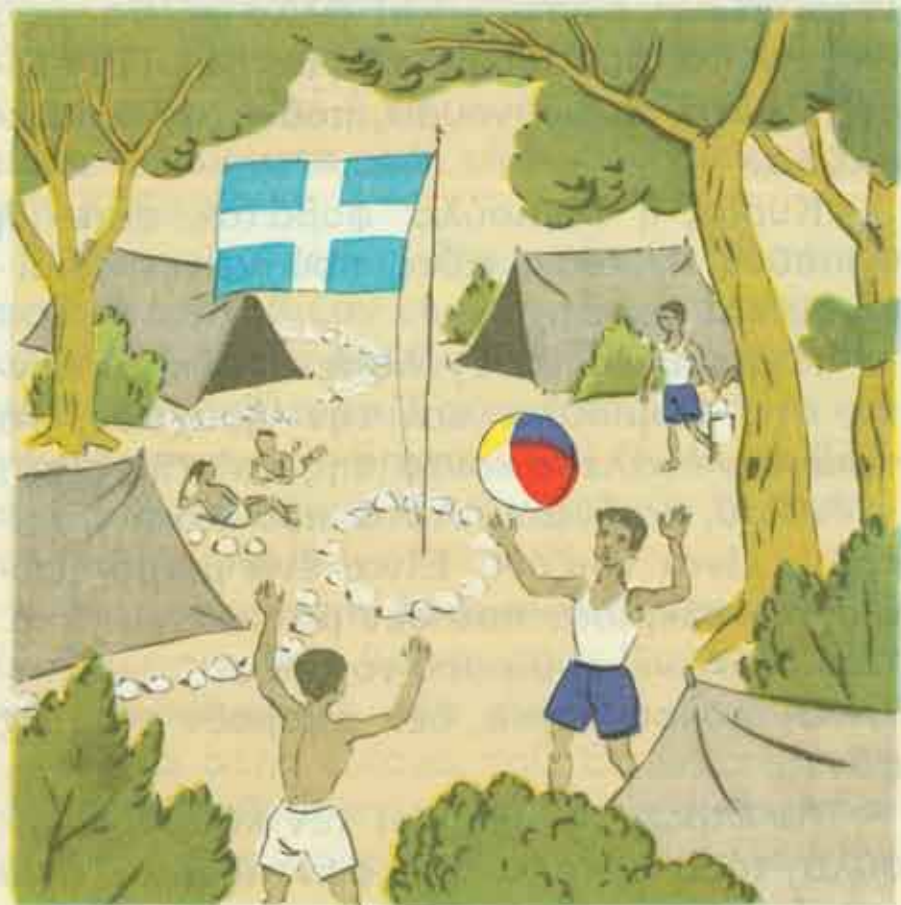
— Ἐγώ, Παντελῆ, ὄλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. Ἀπ' ἐδῶ φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημητράκης.

— Ἀπὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασσα, παρατήρησεν ἕνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἀρχισαν νὰ μαζεύουν κουκουνάρια. Ἐνας ἄλλος μεγαλύτερος κατασκηνωτῆς, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι πουλάκια. Ἦσαν ὀλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη καὶ τὰ πόδια τους κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί πουλιὰ ἦσαν.

— Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὀμαδάρ-

χης. Τρώγουν τις κάμπιες, πού εἶναι ἐπάνω
στὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκοῦλες, πού
κρέμονται ἀπ' τις κορφές; "Ε! αὐτές εἶναι
γεμᾶτες ἀπό ἀμέτρητες κάμπιες, πού κα-
ταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ'
ἄλλα πουλιά τις κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἦσαν
καὶ τὰ πουλιά, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα
δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

113 Τὸ τριζόνι.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνές τῶν ἀγοριῶν, ἦταν οἱ σκηνές τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. Ὅλο ἐσιγομιλοῦσαν.

— Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἶσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἦταν καὶ δασκάλα.

— Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. Ἀκούει αὐτό, ποὺ κάνει τριρίτριρί, καὶ φοβᾶται.

Ἡ Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἡσύχασε. Τὸ πρῶτὴ τὴν ἐκάλεσε κοντὰ της καὶ τῆς εἶπε: — Ἄκου, παιδί μου. Αὐτό, ποὺ κάνει τριρίτριρί, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἓνα μικρὸ ζώυφιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. Ἄν ἰδῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

— Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

— Ἄν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμον, Θυμιούλα, τόσο εὔκολα ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δέν θὰ ἔμενε κανέννας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δέν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δέν ἐφοβόταν πιά.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δέν ἔτρωγαν ὠρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὄλα. Τέτοιες παραξενιές δέν περνᾶνε ἐδῶ. Δέν μπορεῖ ἢ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύη ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω.

Ὅσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ ἐσυνήθιζαν τὴ ζωὴ τῆς κατασκηνώσεως. Τί ὠραῖα ἦταν νὰ τὰ βλέπης τὸ πρῶι νὰ ξυπνοῦν ὄλα μαζί σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσσοῦλες! Ἡ νὰ τὰ βλέπης ὅταν παίζουν ἢ τραγουδοῦν ἢ ἀκοῦνε τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὄλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζί μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ώραία πάλι ἦταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμᾶτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

— "Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιὸς θὰ τοὺς ρίχνη νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξὺ τους.

114. "Όταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

— Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἔνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἦλθαμε! Δὲν μπορούμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἀρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιὰ.

Αὐτὸ ὅμως, ποὺ ἐζητοῦσαν, ἦταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἓνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιὰ, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ ἑορτὴ. Δὲν ἠθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβὰ ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετίσουν τὰ δένδρα, ποὺ τοὺς

ἐφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, πού τοὺς ἐτραγούδησαν, τὶς βρυσούλες, πού τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἓνα ξύλο καὶ ἦλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, πού ἐπότιζαν. Ἐπειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τους μιὰ μικρὴ πινακίδα, πού ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἓνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. Ἄλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. Ἄλλα κάτι ρίζες περίεργες. Ἦθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τους καὶ ὄλους τοὺς βαθμοφόρους.

Ὅσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ὥραϊα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλά ὁ Ἀνέστης, πού τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὄλοι αὐτοὶ ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψη

ἀπ' τὰ παιδιὰ τίποτε! Ἄκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

Ἐπειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλὰ τους αἰσθήματα.

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρωὶ τί ὥρα θὰ ἐξεκινούσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπε μὲ ὠραία δυνατὴ φωνὴ ἓνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα.

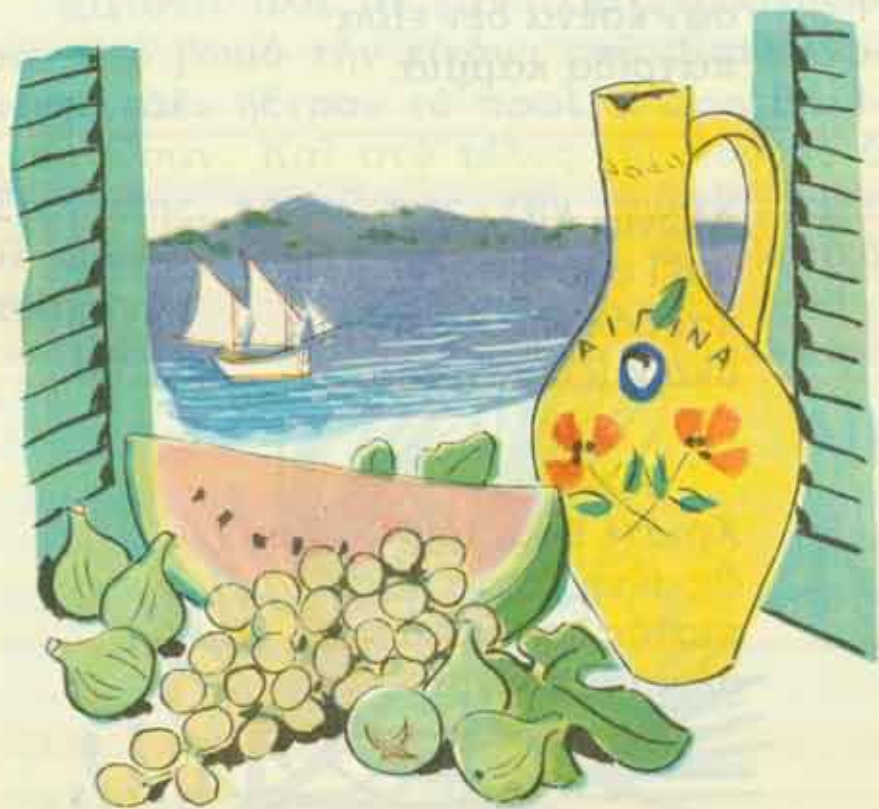
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σὰν ἔσένα δὲν εἶδα
πατρίδα καμμιά.

Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
τῆς Δόξας τῆ δᾶδα
σὲ ὅλη τῆ γῆ!

Φίλιππος Κριτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γιατί προσεύχομαι (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνού	σελ. 5
2. Μέ την μητέρα στο σχολείο	» 6
3. Κάτι πού έγινε μέ μικρά παιδάκια	» 9
4. Φροντίδες για τούς μικρούς	» 12
5. Μέ τόν πατέρα στο βιβλιοπωλείο	» 14
6. Τι μ' άρέσει (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνού	» 17
7. Το καινούργιο βιβλίο	» 18
8. Χαρές και γέλια	» 20
9. Το σχολείο λάμπει κατακάθαρο	» 23
10. Ζημιές στο σχολείο	» 24
11. Έμαύρισε στην έξοχη	» 26
12. Ό Νίκος και τό γαιδουράκι	» 28
13. Τι είδεν ό Πάρις στα χωράφια	» 30
14. Ό Άνδρέας και ή θάλασσα	» 32
15. Τα παιδιά τών φαραδών	» 33
16. Ό φαρᾶς (<i>ποίημα</i>) Ιωάννου Πολέμη	» 35
17. Η Φωτούλα και ό τζιτζίκας	» 36
18. Ένα καθαρό παιδάκι	» 38
19. Ό άκάθαρτος Άλέκος	» 40
20. Γιατί ό Άντωνάκης έγινε άτακτος	» 41
21. Το παράπονο του Γιωργάκη	» 43
22. Μέ την γιαγιά στην αύλή	» 45
23. Ό πετεινός (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνού	» 47
24. Ό Άσπρούλης	» 48
25. Το κατσικάκι (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 50
26. Ένας άκόμα φίλος του Γιωργάκη	» 51
27. Το σκυλί (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνού	» 53
28. Ένας μικρός, πού δέν φοβάται	» 54
29. Παιδική άφοβία (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνού	» 56

30.	Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ.	57
31.	Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!	»	59
32.	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετὰν Νικόλα	»	61
33.	Φύγανε τὰ χελιδόνια (<i>ποίημα</i>) Μέλισσα	»	63
	Αἶνιγμα (τὸ χελιδόνι)	»	63
	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (<i>ποίημα</i>) Στ. Μπολέτσι	»	65
34.	Στὸ περιβόλι τοῦ θεοῦ	»	65
35.	Τὸ τσιριτρό (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	68
36.	Στὸ ἀμπέλι	»	69
37.	Τὸ φθινόπωρο (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Δροσίνη	»	71
38.	Ἡ βροχούλα	»	72
39.	Ψιχαλλίζει (<i>ποίημα</i>) Ἰωσήφ Κυπριανού	»	73
40.	Τὸ ὄργωμα	»	74
41.	Τὸ ἀλέτρι (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	77
42.	Ἐορτάζει ἡ Σημαία μας	»	78
	Ἡ Σημαία (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	79
43.	Ὁ σιδηρουργός	»	80
44.	Ὁ σιδερός (<i>ποίημα</i>) Τέλλου Ἄγρα	»	83
45.	Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός	»	84
46.	Ὁ μπάμπια - Σταματίας	»	86
47.	Ὁ τρύγος	»	89
48.	28η Ὀκτωβρίου	»	91
49.	Τι εἶναι ἡ Πατρίδα μας (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	94
50.	Στὸν θλαιῶνα	»	95
51.	Ὄταν ἀρχίσει τὸ μάζεμα	»	97
52.	Ἡ ἐλιά (<i>ποίημα</i>) Κωστή Παλαμιᾶ	»	99
53.	Ὁ καστανᾶς	»	100
54.	Τρία γατάκια	»	103
55.	Τὰ ζῶα (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	105
	ΧΕΙΜΩΝΑΣ (<i>ποίημα</i>) Ἑλένης Καριτᾶ	»	107
56.	Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα	»	107
57.	Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια	»	109
58.	Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	»	110
59.	Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	»	112
60.	Ἐρχεται ὁ πατέρας (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	114
61.	Ἡ μητέρα	»	115
62.	Ἡ μητέρα (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	117
63.	Ὁ χειμῶνας	»	118
64.	Ὁ χειμῶνας (<i>ποίημα</i>) Λάκη Παπαδήμα	»	120
65.	Ὁ ξενιτεμένος πατέρας	»	121

66.	Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο - Μάνθου	σελ. 123
67.	Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη	» 125
68.	Χριστούγεννα (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 127
69.	Ἡ Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς	» 128
70.	Ὁ καινούργιος χρόνος	» 130
71.	Πρωτοχρονιά (<i>ποίημα</i>) Ἀναστασίου Κοκκίνου	» 131
72.	Ἡ κυρὰ - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	» 132
73.	Ἡ κυρὰ - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	» 134
74.	Γιὰ τὴ φωτιά	» 135
75.	Κόκκορας, ἀλεπού καὶ σκύλος	» 138
76.	Οἱ Ἀποκριεὶς	» 140
	ΑΝΟΙΞΙΣ (<i>ποίημα</i>) Στ. Μπολέτση	» 143
77.	Τὰ χελιδόνια ἦλθαν	» 143
78.	Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	» 145
79.	Ἡ χελιδόνα (<i>ποίημα Δημοτικὸ</i>)	» 148
80.	Ἡ 25ῃ Μαρτίου	» 149
81.	Ἡ ἐξοχή (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 153
82.	Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα	» 154
83.	Ὁ Ἐπιτάφιος	» 156
84.	Ἡ Ἀνάστασις	» 159
85.	Ἡ Πασχαλιά (<i>ποίημα</i>)	» 162
86.	Μιά ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά	» 163
87.	Ὁ Μάιος (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 165
88.	Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	» 166
89.	Τὸ τριαντάφυλλο (<i>ποίημα</i>) κατὰ ματάφρασιν Ἀγγ. Βλάχου	» 168
90.	Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριὸ τους	» 169
91.	Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	» 171
92.	Τὸ ἐκκλησάκι (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 173
93.	Τὸ τραγοῦδι τοῦ βουνοῦ (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 174
94.	Τὸ κοπάδι	» 175
95.	Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ	» 177
96.	Ὁ καημένος (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 180
97.	Κτίσται καὶ μηχανικοὶ	» 181
98.	Τὸ δενδροφύτευμα	» 183
99.	Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους	» 185
100.	Παιγνίδια μὲ τὸ νερὸ	» 188
101.	Ὁ βαρκάρης	» 189
102.	Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες	» 191
103.	Τὸ μαγικὸ καράβι	» 192
104.	Τραγοῦδι θαλασσινὸ (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 194
105.	Τὰ χηνόπουλα	» 195
106.	Οἱ χῆνες (<i>ποίημα</i>) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	» 197

107.	Ὁ ἀνεμόμυλος	σελ	198
108	Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	»	201
109.	Ὁ ἀεροπόρος	»	202
110	Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων (<i>ποίημα</i>) Ἀθανασίου Κοκκίνου	»	206
111	Ὅταν ἐγίναν οἱ ἐξετάσεις	»	207
112	Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωσι	»	209
113	Τὸ τριζόνι	»	212
114.	Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	»	214
115.	Πατρίδα μόν Ἑλλάδα (<i>ποίημα</i>) Φιλίππου Κριτέλη	»	217
	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	»	219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ
(ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΛΒ 7832/27-12-62)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσημειον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον στεροῦμενον τοῦ βιβλιοσημοῦ τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφημ. Κυβερν. 1946, Α' 108).

